

Naročnina mesečna
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/II

Telefoni: 2050 — dneva služba
2050 — nočna služba 2994 in 2050

SLOVENE

z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cok. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan s jutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Praznik varčevanja

V nerazveseljivih okoliščinah praznujemo letošnji dan varčevanja. Živimo v dobi gospodarske krize in vsepovsod vidimo, da ni govora o zbiranju prihrankov za bodočnost, ali pa moramo vsepovsod zmanjševati svoje izdatke, ker so padli tudi dohodki. Zato je danes bolj umestno, nego kdajkoli, pisati o pomenu varčevanja.

Letos je nastopila druga faza velike svetovne gospodarske krize. Prešla je namreč kriza tudi na finančno polje in izzvala val nezaupanja po celem svetu. Mi nismo mogli ostati otok. Saj vidimo, kako neugodno se razmere v tem oziru drugod. Tudi v najbolj močnih državah težavirajo ljudje velikanse svote gotovine in je ne dajo v denarne zavode, ki bi jo potem plodonosno vrnili gospodarstvu. Nezaupanje zadnjih mesecev je zadalo velik udarec varčevanju kajti v negotovosti si vsakdo misli, da je bolje držati doma denar, da ga lahko ob času potrebe odda. Poleg tega pa splošna negotovost vpliva na ljudi, da ne mislijo več na bodočnost, ter smatrajo za najbolj umestno, da svoje izdatke izvrše v isti meri, kolikor imajo dohodkov. Zato je treba v sedanjih časih zopet zbuditi misel za varčevanje, kajti le tako je mogoče, da se vzdržijo stavia našega in svetovnega kreditnega gospodarstva, kateremu preti toliko nevarnosti. Saj vidimo, kako vsepovsod vsi ljudje razpravljajo o koncu kapitalističnega gospodarskega sistema, kajti kriza, ki je danes preživlja kapitalizem, je najhujša in najboljše, ki jo je kdaj doživel kapitalizem.

Danes, ko so za nami dobra in slaba izkustva inflacije, ne more biti govora o kakšni inflaciji, ker lahko pomeni nova inflacija še večji udarec zaupanju in veri v vrednost proizvodov. Sedaj so nam poleg gospodarskih političnih ukrepov zlasti potrebni ukrepi, ki bi vzpostavili zaupanje. Vprašanje zaupanja pa je cel kompleks problemov. Zato je to delo težavno in zahteva velikega razumevanja gospodarskih in socialnih zakonov, zlasti pa mora to delo ustvariti vse predpogoje, da se lahko vrši propaganda za zopetno varčevanje, ki je osnovna baza našega kreditnega sistema.

Ugotoviti moramo, da je bila sedanja kriza v nemali meri povzročena po pomanjkanju smisla za varčevanje. Zato vidimo, kako se dolžniki (to so predvsem industriji in trgovci) zavzemajo za inflacijo, s katero bi se bremenili njihovi dolgi zmanjšali, dočim je naravno interes upnikov, to je varčevalcev, da ostane tudi stvarna vrednost in terjatve neizpremenjene kar v inflaciji ne bi bil slučaj. Upniki zato danes odločno zahtevajo, da ne preide svet v inflacijo. Kar je popolnoma razumljivo, saj vidimo, kako so izgubili v inflaciji prihranki milijonov mladih ljudi. Z inflacijo je bila ustavljena tvorba novega hranilnega kapitala, kar je imelo za posledico splošno gospodarsko krizo. Stavba našega kreditnega sistema je postala po celem svetu previsoka, na kar so strokovnjaki opozarjali že dalj časa. Zlasti pa je postalo breme dolgov nezno, ko je bil izkupiček dolžnika radi padajočih cen vedno manjši in je tako nastala nevarnost, da bi terjatve izgubile na svoji vrednosti. Sedaj se bo treba vrniti zopet k starim načelom varčevanja in izvrševati investicije le, v kolikor bodo dopuščala lastna sredstva. Danes ne vemo, kako se bo dalje razvijala kreditna kriza. Zato je potrebna največja previdnost pri sklepanju novih poslov, ker niso izključena presenečenja. Vodilni gospodarski strokovnjaki pravijo, da tudi pri nas v splošnem ni računati na izboljšanje pred prihodnjo jesenjo. Naravno ni izključeno, da bi se pokazali znaki izboljšanja že prej, vendar pa nam je na splošno izboljšanje računati šele proti koncu prihodnjega leta.

V teh časih gospodarske depresije je treba hitrih in plodonosnih ukrepov. Večkrat se da hitro z malimi sredstvi doseči več kot kasneje z neprijetno večjimi svotami. Konkretnih predlogov smo čuli doslej malo, vendar le na dlan.

Osnoven problem pa je, kakor smo že omenili, vzpostavitev zaupanja. Kajti varčevanje je na mestu le tedaj, če je dana atmosfera zaupanja. Na drugi strani pa je potrebno naglasiti pomen varčevanja pri izdatkih vsepovsod, ne samo v privatnem gospodarstvu. Zlasti velja to sedaj, ko prekomerno trošenje vzbuja socialno nezadovoljstvo, ker je toliko milijonov ljudi prizadetih radi gospodarske krize. Kar velja za posameznika, velja v še večji meri za gospodarstvo z javnim denarjem.

Misliti je treba na to, da davčni viri niso neizčrpni in da je njih tok zelo prizadet radi splošne krize. Prilagoditi se bo treba novim, izpremenjenim razmeram in živeti po razmerah, ki nam nujno narekujejo varčevanje. Naj bo letošnji praznik varčevanja opomin, kako zelo potrebujemo na vseh poljih preudarnega krčenja izdatkov v sorazmerju s padajočimi dohodki. Varčevanje pa naj ne bo osnovno načelo samo za privatnike, ki skrbijo za bodočnost, ampak tudi vseh družinskih enot in celokupnega narodnega gospodarstva.

Lista g. Živkoviča potrjena

Belgrad, 30. okt. AA. Kasacijsko sodišče v Belgradu je 29. oktobra 1931 pod št. 12.685 končno potrdilo državno kandidatno listo g. Petra R. Živkoviča, predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev. To kandidatno listo priobčjujejo današnje »Službene novine«.

Dunajska vremenska napoved. Pričakovati je viharnih zapadnih vetrov in mrzlega zraka z nevihtami, deloma se bo hitro razjasnilo, pa zopet hitro spremenilo, splošni vremenski značaj pa bo ostal.

Francija bo vodila Evropo

Lavalov aktivizem — Najprej francosko-nemško zблиžanje

Pariz, 30. okt. Veliko zanimanje vlada za prihod ministrskega predsednika Laval, ki prispe v Le Havre jutri na »le de France«, to je na parniku, s katerim se je odpravil v Ameriko. Gotovo je, da mu bo pariške občinstvo priredilo sijajen sprejem kakor pravemu zmagovalcu. Njegov ugled se je po zaključku washingtonskih razgovorov zelo dvignil. Amerika je priznala Franciji pravice, ki ji grede kot najmočnejši finančni sili. Odpovedala se je vsaki nadaljnji iniciativi glede nemških reparacij, tako da se v bodoče izključena presenečenja, kakor je bil Hooverjev načrt o enoletnem moratoriju. Ta koncesija Združenih držav se smatra za glavni uspeh predsednika Laval. Nemčija ne more računati na tako direktno pomoč Amerike, kakor jo je uživala doslej, in je s tem navezana na Francijo, kot prvo upnico zaradi reparacij in le z njo in z njenimi zavezniki se bo morala pogajati za ureditev tega vprašanja, ko poteče Hooverjev moratorij.

Izjave, ki jih je Laval dal še na Oceanu, pričajo, da namerava Francija takoj izrabiti svobodne roke, ki so ji bile dane v Washingtonu, in pričeti odločne akcije, da še bolj utrdi svoj prestiž v Evropi. Laval je dejal, da bo o poteku svojega obiska v Washingtonu poročal poslanski zbornici, in tako bo tej dana prilika, da sprejme drzne ukrepe, ki bodo Franciji dovolili, da si bres prevelikih žrtv zagotovi vodstvo pri obnovitvi Evrope. Ministrski predsednik je nadalje izrazil svoje prepričanje, da je za to neobhodno potrebna zблиžanje med Francijo in Nemčijo. »Posvetoval se bom s svojimi tovariši ministri o načrtu za združitve vseh sil, da se izvede popolno francosko-nemško zблиžanje. Za to je treba najprej obnoviti zaupanje, ki ga lahko zgradimo edino na gospodarskem sporazumu. Povedal sem predsedniku Hooverju in senatorju Borahu, in mislim, da sem ju tudi prepričal, da bo Francija, ako je pustijo samo zase, lahko izvedla to zблиžanje. Evropa bo dana možnost, da se okoristi, toda treba bo opustiti sistem nacionalističnih politik in gledati preko meja za splošni blagor.«

Iz teh izjav je razvidno, da ne nameravajo Francozi izrabiti svoje sedanje pozicije za to, da bi na Nemce še bolj pritisnili, temveč da bodo sami vnovič ponudili Nemčiji roko v spravo. To razpoloženje Francozov so nemški diplomati takoj opazili in zato ni prišlo nemški diplomaciji niti zdaleč na um, da bi se v razgovorih z Grandijem vezala z Italijo. Nemški vladi ni bilo prav lahko vzdržati začelenege ravnoteže sprčo gonje nacionalističnega tiska, ki zahteva naslonitev na Italijo.

Dejstvo je, da je odšel Grandi iz Berlina s praznimi rokami in da so ostali razgovori med njim in Brüningom le »abstraktnega značaja«, kakor ugotavlja »Vossische Zeitung«.

Tako po washingtonskem komuniqueju o francosko-amerškem dogovoru, da stopi po poteku Hooverjevega moratorija zopet v veljavo Youngov načrt, se je iz Berlina razširila vest, da namerava Nemčija v smislu tega načrta v najkrajšem času prositi za sklicanje preiskovalnega odbora o plačilni zmožnosti Nemčije. Ta »naj bi dognal, da Nemčija ne more plačevati reparacij, in nato bi se njih izplačevanje zopet odgodilo. Ta vest se zdaj zanika. Nemci nikakor ne nameravajo napraviti tega koraka, preden se v washingtonskih razgovorih ne izreče francoski parlament in se po francosko-nemški diplomaciji ne pripravijo ugodna tla za takšen predlog. Hooverjev moratorij poteče v ostalem šele 30. junija prihodnjega leta in Nemcem se bolj mudi, da uredijo vprašanje kratkoročnih kreditov, ki so jim bili podaljšani le do februarja. Poseben ministrski odbor bo v navzočnosti predsednika Reichsbanke sklepal, kakšne korake naj nemška vlada stori, da doseže novo podaljšanje kreditov. Verjetno je, da bo v tej zadevi zopet sklicana mednarodna konferenca, ki se jo bodo poleg Nemčije udeležile Združene države, Anglija, Francija, Belgija in Japonska.

Pred direktnimi pogajanjimi med Berlinom in Parizom

Pariz, 30. okt. Z. Današnji »Journal« objavlja uvodni članek pod naslovom: »Francija v središču svetovnih odgovornosti«, v kojem pravi, da vprašanje kreditov in varnosti ne bo prej rešeno, dokler se ne vzpostavi popolno zaupanje v svetu. Zboljšanje francosko-nemških odnosov je in izpolnitev garancij, ki jih zahteva Laval, je glavni pogoj za zблиžanje. Berlinski dopisnik »Journala« poroča v zvezi z večerajšjo sejo nemške državne vlade, na kateri se je razpravljalo o rezultatu pogajanj v Washingtonu, da želi Nemčija postopati le na mirnem načinu in v sporazumu z Lavalom. Zaradi tega bo v sredo nemški poslanik von Hösch obiskal Laval. V berlinskih političnih krogih pa prevladuje prepričanje, da veled težke krize, ki tare Nemčijo, ne more ostati samo pri enostavni zaščiti plačil, temveč je nasprotno potrebna revizija vseh reparacij. V zvezi s tem se bodo pričele že prihodnji teden pogajanja med Berlinom in Parizom.

Pariz, 30. okt. tg. Nemški poslanik v Parizu

Preosnova angleške vlade

Konservativci zahtevajo več ministrov

London, 30. okt. AA. Vsi ministri so formalno demisijsirani. Tako ima ministrski predsednik možnost, da po svoji volji izbere svoje sodelavce. MacDonald se je že posvetoval z nekaterimi svojimi tovariši. Večera popoldne je predsedoval seji ministrskega sveta.

»Times« napoveduje, da bo nova angleška vlada imela 20 ministrov. List zahteva, naj bo novi kabinet enoten in ne samo zbirka reprezentativnih osebnosti. Časopis nadaljuje, da bo zahtevalo uravnoteženje trgovinske bilance veliko dela. Vlada bo morala v prihodnjih mesecih sklicati več konferenc z dominjoni in z drugimi državami. Glede oživiljenja imperijalne trgovine poročajo, da bo kanadski ministrski predsednik ponovno povabilo na imperijalno gospodarsko konferenco v Ottawi.

Japonci zahtevajo od sovjetov pojasnila

Japonska smatra Mandžurijo za svojo interesno sfero

Moskva, 30. okt. AA. Tass poroča, da je japonski poslanik v Moskvi obiskal pomočnika sovjetskega komisarja za zunanje zadeve ter zaprosil ob tej priliki za pojasnila o glasovih, ki se širijo v Mandžuriji, da so Sovjeti sklenili podpirati kitajskega generala Mao. Japonski poslanik je dodal, da ti glasovi vznemirjajo Japonsko in izjavil, da bo Japonska v primeru, da sovjetske čete zasedejo vzhodno kitajsko železniško progo, poslala vojaške oddelke, da zaščitijo progo Taonan-Cicikar. Pomočnik sovjetskega komisarja za zunanje zadeve je izrazil japonskemu poslaniku začudenje povodom razširjenja teh vesti ter dejal, da se med kitajskimi četami ne nahaja noben sovjetski instruktor in da Sovjetska Rusija ne vzdržuje nobenih zvez v Mandžuriji ter da spoštuje mednarodne pogodbe s Kitajsko. Dodal je, da bi bila politična ali vojaška okupacija vzhodno-kitajske železnice tudi pod

ki se vedne prihodnje leto.

Gospodarski krogi pozdravljajo to konferenco. Predsednik imperijalne zveze trgovinskih zbornic je večeraj dejal, da je sedanjí čas zelo ugoden za obnovo razprav o konsolidaciji gospodarske enotnosti Britanskega imperija.

Ministrski predsednik MacDonald se kljub velikim naporom zadnjih tednov počuti zelo dobro. Danes odpotuje v Chequers, kjer ostane preko nedelje.

Kralj bo otvoril parlamentarno zasedanje dne 10. novembra. Kraljevskemu sprejedu in westminsterske palače v parlament bodo prisostvovala velike množice. Dne 11. novembra se kralj udeleži spominskih slavnosti ob priliki premirja pri grobu neznanega vojaka.

izgovorom podpore v nasprotju z miroljubno politiko Sovjetske Rusije in interesi svetovnega mira.

Pariz, 30. oktobra. AA. Briand je imel daljši sestanek z japonskim poslanikom Jošizavom o položaju v Mandžuriji.

Mukden, 30. oktobra. AA. Japonska armada v Mandžuriji je večeraj porazila v bližini Čencistuna in Cupingkaja četo 1.000 kitajskih roparjev. V boj je poseglo tudi topništvo. Roparji so imeli 100 mrtvih in 200 ranjenih.

Kitajska še ne prizna sovjetov

Sanghaj, 30. okt. AA. Kitajska nacionalna vlada je odbila predloge raznih organizacij, naj bi priznala sovjetsko vlado. General Cangkašek je izjavil, da mora Kitajska dobiti jamstvo, da Rusija ne bo vodila propagande in da ne bo podpirala komunistov na Kitajskem.

Poostren kurz v Indiji

London, 30. okt. tg. Indijski podkralj je pooblastil angleško policijo, da sme porabljati izredne ukrepe proti članom ali prijateljem indijskih političnih družb. Posebno v Bengaliji se zdi, da hoče neka tajna družba doseči politične cilje z atentati na angleške uradnike. Prvi atentat je bil izvršen na angleškega distriktnega uradnika v Dacci, drugi pa v Kalkuti na predsednika društva Evropeev.

je dobil iz Berlina nalog, da že jutri pri oficelnem obisku Laval predlaga, da se skliče posvetovalni odbor mednarodne reparacijske banke v Baslu, ki naj ponovno prouči plačilno zmožnost Nemčije. Računa se s tem, da bo ta konferenca sklicana v Pariz že meseca novembra ali vsaj decembra.

Obupno stanje nemških financ

Berlin, 30. okt. tg. Nemški poslanik v Parizu Hösch je nočjo dopotoval v Berlin. S svojim prihodom v Berlin namerava v glavnem pripraviti razgovor, katerega bo imel prihodnji teden s francoskim ministrskim predsednikom Lavalom. Dočim se je prvotno računalo s tem, da bodo kratkoročni krediti, dolgoročna posojila in udeležbe inozemstva v Nemčiji skupno znašale 23 milijard, se je sedaj v nemški državni banki po poizvedovanju že izkazal znesek 28 do 29 milijard. V času moratorijskega dogovora se je moralo nemško privatno gospodarstvo obvezati na 15% obresti za kratkoročne kredite. Zaradi teh previsokih obresti ne bodo zadostovali prihodi deviz, da se z njimi plačajo obrestne obveznosti za ves znesek inozemskih kreditov in udeležb. Ena milijarda teh kreditov pa bo tekom prihodnjih tednov in mesecev izginila na ta način, da se je tudi v času moratorija vrnila cela vrsta inozemskih zahtev, ki presegajo domače efektne prodaje.

Prva seja francosko-nemške komisije

Berlin, 30. okt. AA. Ker sta francoska in nemška vlada članje in strokovnjake za mešano francosko-nemško gospodarsko komisijo že imenovali, se je komisija sestala danes k prvi seji. Generalni tajnik francoske sekcije komisije, ravnatelj trgovinskega oddelka francoskega ministrstva za zunanje zadeve Coland in namestnik predsednika nemške sekcije državni podtajnik Trendelenburg kot generalni tajnik in ravnatelj ministrstva Ritter so o priliki sestanka članov mešane komisije razpravljali o njenem delovnem programu. Mešana gospodarska komisija bo sestavljena iz štirih podkomisij, katerih predsedniki se bodo skupno s predsednikoma in generalnima tajnikoma francoske in nemške sekcije komisije sestali v prvi polovici novembra v Parizu k svoji prvi seji.

Upokojitve profesorjev

Belgrad, 30. okt. 1. Z ukazom prosvetnega ministrstva so bili upokojeni: dr. Ljudevit Pirko, profesor na moškem učiteljsku v Mariboru, v 4. polož. skupini, nadalje Gvaje Anton, profesor na moškem učiteljsku v Mariboru, v 3. polož. skupini 2. razred, nadalje Ferdo Goljak, profesor na moškem učiteljsku v Zagrebu, v 3. polož. skupini 2. razred, profesor Kovačič Anton na moškem učiteljsku v Mariboru, v 3. polož. skupini 2. razred, Lasmann Franjo, prof. na moškem učiteljsku v Zagrebu, v 3. skupini 2. razred, Močan Josip, prof. na ženskem učiteljsku v Novem Sadu, v 3. skup. 2. razred.

Premestitve prometnih uradnikov

Belgrad, 30. okt. 1. Z ukazom prometnega ministrstva so premeščeni sledeči prometni uradniki: Česen Janez iz Ljubljane, glavni ikolodvor, na Rakke, Škerjanc Ivan iz Tezna v Mariboru gl. kol. Gunčar Hinko iz Dobrave-Vintgar na kolodvor Sava v Zagrebu, Lavrin Josip, šef postaje v Velenju, za šefa postaje v Škofji Loki, Brandner Franc, postajni načelnik iz Rogaske Slatine na postajo Videm-Krško, Pavšek Stanislav, prom. uradnik na Brezovici, je premeščen na postajo Dobrava-Vintgar, Zaharijaš Josip, postajni načelnik v Vel. Gredi, za blagajnika na postajo v Slavonskem Brodu.

Kako bodo volili gluhonemi

Belgrad, 30. okt. 1. Današnje »Sl. novine« objavljajo sledeče tolmachenje k volivnemu zakonu: Gluhoneme osebe, ki vsled svoje telesne hibe ne morejo izvrševati vseh onih formalnosti pri volitvah, katere predpisuje volivni zakonik, smejo glasovati s pomočjo tolmachenja. To tolmachenje mora, ako ni osebno poznan volivnemu odboru ali vsaj enemu članu volivnega odbora, vršiti legitimirana oseba in se mora postopati na isti način kakor v slučaju, če volivec sploh ni znan odbornikom volivnega odbora. O glasovanju gluhomeh se mora sestaviti zapisnik.

Dessy je mrtev

Trst, 30. okt. Danes so na vseh tukajšnjih sodiščih proslavili spomin bivšega glavnega državnega tožilca Dessyja, ki je večeraj umrl v Vigevanu. Državni tožilec Dessy je bil leta 1928 dodeljen k izrednemu sodišču v Rimu in je pozneje postal glavni državni tožilec izrednega fašističnega tribunala. Kot takšen je »proslavil« po vsem svetu. On je bil tisti, ki je zahteval glavo komuniste delle Maggiora, anarhista Schirruja ter Slovanov Vladimirja Gortana, Bidovca, Marušiča, Valentiča in Mihoša. Obravnave na tukajšnjih sodiščih so bile danes za kratek čas prekinjene in tako je bila dana državnim tožilecem in nekaterim advokatom prilika, da proslavijo njegove pravne vrline.

Izsuševanje obdonavskega močvirja

Belgrad, 29. okt.

Med Donavo in Tamišem, rečnim kanalom, ki se pri Pančevu veže z Donavo, ki ima pa tudi v svojem gornjem delu pri vasi Surduku direktno zvezo z isto, se nahaja obširno, 70.000 jutrov (čez 40.000 ha) obsegaajoče ozemlje, ki je pa radi slabega padca Donave in Tamiša in pa radi svoje nizke lege perijodično poplavljeno in radi tega močvirno. To je tako zvan »Pančevački rit« (rit pomeni s trstjem in mahovi zaraslo močvirje).

Ze pred leti, kmalu potem ko je bil projektiran znani pančevski most čez Donavo, ki bo prestolnico vezal po zelo kratki poti s Pančevom in Banatom sploh, a bo obenem tudi v mednarodnem (trazitnem) prometu pomenil precej, so strokovnjaki prišli na idejo o osuševanju tega močvirnega dela južnega Banata, ki bi pa s primernimi melioracijskimi deli lahko postala bogata žitnica naše države kakor Srem ali Bačka.

Do večjega zanimanja za to idejo pa je prišlo radi tega, ker sta bila čez močvirje trasirana v podaljšku Pančevskega mostu svojih 15 km dolga nasipa za železniško progo in drugi za cesto. Pred dvema leti so začeli z delom na izsuševanju Pančevskega rita in delo je tako naglo napredovalo, da bo prihodnje leto popolnoma gotov veliki krožni nasip, ki naj bi varoval ozemlje pred poplavami in ki je dolg skoraj 100 km z ogromno kubaturo 13.500.000 m³. Višina nasipa znaša 5 m. Izpeljan bo od Surduka ob levi obali Donave do Pančeva in zopet nazaj ob desni obali Tamiša do Surduka.

Skozi sredino Pančevskega močvirja so projektirani trije veliki odvodni kanali v skupni dolžini 196 km, ki bodo odvisno vodo odvajali v Donavo. Zanje bo izkopano 1.433.000 m³ zemlje. Odvajanje vode iz kanalov se bo vršilo z velikimi brizgalnicami, ki bodo instalirane v Borči, Ovči in Belegišu in ki bodo v sekundi izmetavale po 12 m³ vode.

Delo mora biti po pogodbi končano 5. avgusta prihodnjega leta. Doslej je končnega več kakor za časa določa pogodba. Glavni nasip je gotov v dolžini 33 km in sicer ob Tamišu in v zgornjem delu pri Surduku. V delu je 17 km nasipa. Tudi odvodni kanali so že sorazmerno zelo napredovali. Čez kanale je projektiranih 130 večjih in manjših mostov.

Morda bo koga zanimalo, da so posamezniki že pred več ko petimi desetletji računali z izsušitvijo Pančevskega močvirja. Ze l. 1868. so napra-

vili prve nasipe, ki pa so bili zgrajeni iz slabega materiala in jih je Donava ob povodnji l. 1876. popolnoma raztrgala. Tri nasebine, ki jih je Avstrija tu osnovala (Albrechtsdorf, Gizelaheim in Königsdorf), so bile prisiljene, da zapuste poplavljen kraj, ker jim je voda poplavila polja in domove. Nadalje so začeli kom osemdesetih let (1882.) nemški inženjerji podrobneje študirali melioracijo Pančevskega močvirja. Ali do dela in rezultatov (na terenu) ni prišlo. Pozneje (l. 1910.) je bil izdelan nov načrt za preprečevanje poplav v omenjenem ozemlju. Hkrati je bilo osnovano posebno društvo, t. zv. Dunavskotamiška vodna zadruga, ki pa že izdelanih projektov ni mogla realizirati radi nastopa svetovne vojne, ki je delo in projekte za celo desetletje prekinila.

V naši državi so začeli na izsuševanje in izdelovanje projektov zanj misliti l. 1922. Z delom na terenu pa se je začelo v avgustu l. 1929. Delo vodi znana francoska firma »Batignol«, ki razen tega gradi tudi znani Aleksandrovi most med Belgradom in Zemunom. Melioracijska dela pa nadzoruje po svojih strokovnjakih gradbeno ministrstvo.

Korist ogromnega ozemlja, ki bo po izsušitvi najrodovitnejše polje v neposredni bližini prestolnice, bo velikanska. Posebej moram opozoriti na možnost razvoja vrtnarstva, ki je danes v Belgradu na zelo nizki stopnji. Živilski trg se bo logično pocenil, ker ne bo treba, kakor doslej, dovažati zelenjave in še toliko drugih potrebščin, ki bi se morali gojiti v neposredni bližini velenesta iz daljine 30—50 km.

Ozemlje Pančevskega močvirja je deloma državna (29.000 jutrov), deloma občinska (32.000 jutrov) in deloma privatna last (13.000 jutrov).

Poled gospodarskega pomena izsuševanja moram poudariti še prometni pomen. Proga Belgrad-Pančev, ki bo v par letih izdelana, bo na ta način postavljala na solidnejšo tla in bo promet na njej sigurnejši in hitrejši.

Melioracijska dela ob Donavi in Tamišu spadajo v kategorijo največjih državnih gradbenih del pri nas. Delo osuševanja je cenjeno na približno 250.000.000 Din. To je sicer velikanska vsota, vendar so strokovnjaki mnenja, da se bo v najkrajšem času bogato rentirala.

Belgrad pa bo s tem dobil čisto drugo podobo in ne bo nič več tako strogo zaprti proti severu kakor je bil doslej radi obdonavskih močvar in barij, ki so le zrak kvarila in redila na milijarde komarjev in drugega nadležnega mrčesa.

2letni fantek utonil v škafu

M. Sobota, 30. oktobra.

Iz Lipovec poročajo: Tu se je zgodila nesreča, ki je zahtevala življenje 2letnega fantka — domaćega sinčka.

Pri Geltovih so ženske prale obleko. Vodo so imele v škafih. En škaf je bil nekoliko večji. Med pranjem se je neopaženo pristulil k škafu 2letni domači sinček. Šel je od škafa do škafa in se je ogledoval v vodi ter jo je z rokami buntal. Prišel je tudi do velikega škafa. Ker je bil premajhen, z ročico ni mogel seči do vode. Pomagal si je na ta način, da se je nagnil nad škaf. Reče je iz-

gubil ravnotežje in se je zvrnil v škaf. V škafu je bilo do 20 cm visoke vode.

Dogodka ni opazil nihče, dokler ženske niso rabile vode iz škafa. Prva je pristopila k škafu mati. Kar otrpnila je, tako da v prvem trenutku niti ni vedela, kaj bi storila. V naslednjem je pograbila otroka in ga potegnila iz škafa. Začela ga je klicati in tresti, a zastoj. Otrok se ni zganil. Vsi potrkusi, da bi malega utopjenca spravili k življenju, so bili zastoj. Reče si v škafu ni mogel pomagati. V škaf je padel na glavo in ker se ni mogel dvigniti, se je v vodi zadušil.

9letni fantič ustreljen na svatbi

Leskovec, 29. okt.

V ponedeljek 26. t. m. okrog 8. zvečer je pred Gorenčevu hišo na Dolgi Rakl doletela tragična smrt njegovega 9-letnega sinčka — Matička.

Služaj se je po pripovedovanju očividcev dogdil približno takole:

V ponedeljek se je pri Gorenču vršila svatba. Najstarejši sin se je poročil. Na tak praznik ne manjka dobre jedade in pijače. Ta dobrotu privlači domače fante, katerim pravimo »vogljarji«. Zbrali so se zvečer, opremili s karabinko, da bi v čast ženinu in nevesti streljali. Čegava last je karabinka ne vemo. Ugotovljeno pa je, da je vojaško karabinko nosil 21-letni posestnikov sin O. iz Dolge Rake. Ta pa kakih 10 do 15 korakov stran od Gorenčeve hiše padel. Pri tem se mu je karabinka sprožila. Ravno ta čas pa je stal na glavnih vratih domače hiše 9-letni Gorenčev sinček Matiček. Svinčenka je fanta zadela v glavo. Z bolestim vzlikom je Matiček na mestu obležal v mlaki krvi. Nepopisna žalost in groza je objela domače in goste, ko so Matička, težko ranjenega s prestreljeno glavo, prinesli v hišo, kjer so mu nudili prvo pomoč. Zal je bilo vse zastoj, ker je v par urah izdihnil.

O., ki se mu je po nesrečnem naključju sprožil smrtonosni strel, se je drugi dan sam prijavil ukrajnemu sodišču v Krškem.

V znamenju gospodarske krize

Celje, 30. okt.

Livarna v Štorah ustavi z današnjim dnem zaradi pomanjkanja naročil ves obrat. Obenem je podjetje odpovedalo službo vsem delavcem.

To je strašen udarec za odnošno delavstvo. Kam naj gre sedaj na zimo za delom in jelom?

Brezposelni goriški izganci

Ljubljana, 29. oktobra.

Beg primorskih in goriških izgancev v Jugoslavijo je zavzel že tak obseg, da ne moremo govoriti več o posameznih slučajih, temveč o velikem preseljevanju množic. V Italiji je gospodarska kriza mnogo hušja, kakor to uradno Italijani sami priznavajo in seveda je mnogo več brezposelnih, kakor pa izkazuje uradna statistika. Gospodarsko najbolj trpe nove province, to je slovensko ozemlje v Italiji, z mesti Trstom, Gorico in drugimi kraji. Brezposelnost in beda sta v teh krajih nepopisna, povrh tega pa se je tu naselilo vse polno »regnicolov«, to je ljudi iz etarih italijanskih pokrajin. Italijansko delavstvo odjeda domačemu še tisti skromni kosček kruha, ki bi ga moralo po pravici imeti, naš kmet pa zre črnim dnevom nasproti. Kjer je še dobiti še tako skromen zaslužek, ga gotovo dobi Italijan, nikdar pa ne naš človek. Najhujše trpe v Italiji Slovenci, za katere res ni nikjer nobenega izhoda iz bede. Saj se dogaja, da celo idrijske rudarje, ki so delali desetletja in desetletja v rudniku, odpustajo brez odpravnine, brez vzroka z dela, mesto njih pa nastavljaajo Italijane.

Vse to je nam v Jugoslaviji prineslo resen problem. To kar trpe naši ljudje v Italiji, že ni

več samo politično preganjanje in ni več zgolj brezposelnost, to je pravo gospodarsko in socialno uničevanje. Kam naj se torej obrne naš človek? Zato poskuša vsak brezposelni Slovenec čimprej pobežniti iz Italije v Jugoslavijo. Italijanske oblasti, ki imajo sicer tako dobro zastraženo mejo, z veseljem gledajo, kako beže brezposelni v Jugoslavijo. Brez potnega lista je izključeno priti iz Jugoslavije v Italijo iz Italije pobežniti brezposelnemu v Jugoslavijo pa povsem lahko.

Tudi pri nas imamo dovolj brezposelnih, mnogo več pa jih je, ki jih pride iz Italije. Tako se pred nami dogajajo žalostni prizori, da erčujemo na vsej dolgi cesti od Ljubljane do Rakeke trume brezposelnih. Žalostno postavaio ti goriški izganci okoli, prosjajoči pri kmetih za kosček kruha in treba je reči, da dajejo ljudje, kolikor si pač pri svoji revščini morejo odigrati. Prenočujejo ti izganci po skednjih in kozolcih, navadno pa tavajo čez dan v Ljubljano, kjer se zglajajo na policiji in na magistratu. Stopnice policijskega urada so nekatere dni polne teh izgancev, ki poseadajo na mrzli kamen in čakajo rešitve svojih uradnih zadev. Na magistratu pa potrkva nekatere dni kar okoli 30 takih izgancev in prosijo pri socialnem uradu za podporo. Na vsaka dva, tri goriški izgance pride komaj en domač prosilec za brezposelno podporo. Denarja navadno ne dobe niti eni, niti drugi pač pa nakazilo za hrano v kakšni javni kuhinji. Toda medtem, ko so domači brezposelni bolj stalni, goriški izganci ne hodijo dolgo po to podporo. Ponavadi hodi vsakdo vsakih 14 dni po nakazilo za lončke tople juhe in nekoliko prikuhe, nato pa si že ogleda za kakšnim delom, največ se jih preseli proti jugu. Trša bo sedaj pozimi, ko ne bodo ti izganci dobili dela na kmetih. Večina teh izgancev je namreč pripravljena prijeti za vsako delo.

Podpora, ki jo nudi mestna občina, je prav malenkostna. Več mestna občina pri svojih skromnih sredstvih določenih v proračunu ne more izdati. Še bolj malenkostna je pomoč nekaterih zasebnih organizacij, ki imajo že skoro povsem izčrpane blagajne. Smo pa tik pred zimo, ko bodo brezposelnost, gospodarska kriza in socialno preganjanja naših ljudi na Goriškem še večje in bo torej že več ljudi vsak dan pribezalo sem. Pa tudi tu bo narasla brezposelnost. Vse problem preselejevanja naših ljudi iz Italije v Jugoslavijo se bo torej še poostiril. Pričakuemo od banske uprave in države, da bosta storili potrebno.

Prokletstvo alkohola

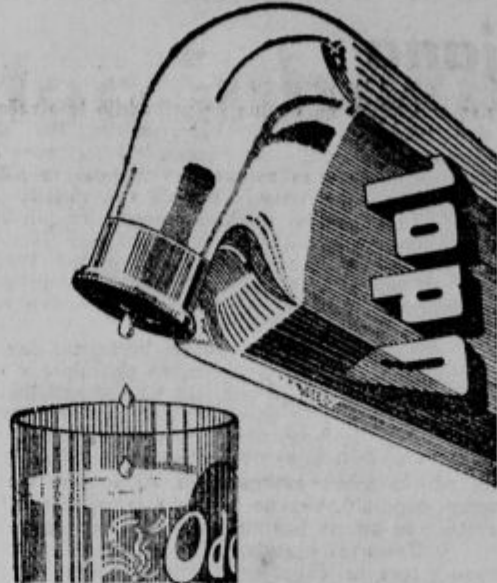
St. Jernej, 28. oktobra.

Sloveči ruski pisatelj Lev N. Tolstoj popisuje v nekem svojem spisu, kako je vrag lovavo stavil nekemu mladeniču na izbiro tri ponudbe: Upijanjenje, prepri in ubojstvo. — Mladenič je malo pomislil, se zasmejal in dejal: »Upijanjen se, prespim, pa bom s tem najmanjše zlo svoji duši doprinesel.«

Šel je v vas, se opijal, začel ves zmešan prepri in končno pograbil nož, ter z njim umoril svojega bližnjega. Tako je, iz navedez najbolj nedolžnega zla, zakrivil najgrši zločin — uboj.

Tudi v današnjih časih se še vedno dogajajo silbena dejanja, kajti alkohol, ta zvesti sin satanov, še vedno zvijačno mami človeške otroke in jih zavaja v življenjske zmote in zločine. Kakor drugod, tudi v naši prelepi dolini pogostoma neomejeno zagospodari in čisto terja celo kri in solze v uteho svojih zlobnosti in drugih grešnih strasti.

Bilo je v nedeljo, na Gospodov dan. Pol ure hoda od St. Jerneja, v Volčji vasi, so se zbrali

ODOL
je usna voda, ki po
mnenju uglednih zobnih
higijenikov zahlevam
nege zob najpopolnejše
ustreza.

na večer vneti častilec alkohola pri nekem posestniku, ki ima »vinotoč pod vejo«, ali »puščenke«, kakor se narod izraža. Sami mladi fantje: domačini in iz sosednjih vasi! Mize so se šibile pod težo vina, prepevanje se je razlegalo v sosednje vasi, a v nekaterih mladih od alkohola zlobno zaslepljenih srcih so se že plete niti sovražstva in želje po nožu in krvi. — Ni trajalo dolgo, pa je nastal prepri, pretep in končno — najhujša borba. Mladenič, kateremu je v glavnem veljala sovražnost in že stara maščevalnost pijanih fantov, je zbežal v osamljeno sobo in se ondi zaprl pred napadalci. Odprl je okno, stopil na okenski okvir in si hotel tako s skokom pridobiti rešitev in sladko prostost. A sovragi so ga opazili, planili sami skozi odprto okno v sobo, ga tam ujeli, potisnili v kot in obdelovali s kolji in noži do onemoglosti. Počil je tudi strel in krogla iz samekresa mu je švignila tik nad levim sencec, mu posnela laze in kožo, da je le čudežno ostal pri življenju. Tudi nekega drugega, mladega moža, so razbojniki hudo obdelali, da so morali obema sredi noči iskati in nuditi zdravniško pomoč. Poleg težkih telesnih poškodb so pretepači tudi na imetju napravili precejšnje škodo in so gospodarju vinotoča pobili v olnih ekoraj vse šipe.

Istega dne je tekla kri tudi na Prekopi iz prav istih vzrokov kakor v Volčkovi vasi in tudi tam jih je nekaj odšlo s težkimi ranami in bridkimi spomini za vse svoje življenje.

Tako je na Gospodov dan alkohol zopet v krvi in solzah dokazal svoje sovražstvo proti dobrotnemu Bogu, ki je sladki pridelek vinske trte dodelil svojim otrokom v uživanje in razveseljevanje, a ne v pobudo živinskega strastem in zločini! — Res, težak in bidek bo nekoč odgovor človeških otrok napram dobrotniku svojemu in darovalcu čenih in večnih dobrot!

„Divji lovec“ v Belgradu

Belgrad, 26. oktobra.

»Prosvetno društvo v Belgradu, ki se je šele pred kratkim ustanovilo, je začelo v zadnjem času živahno delovati. Posrečilo se mu je, da združilo okrog sebe skoraj vse sloje belgrajskih Slovencev. V primeroma kratkem času so se v dramatičnem odseku člani pripravili, da stopijo prvič pred belgrajsko javnost z dobro našustirano Finžgarjevo dramo »Divji lovec«.

V nedeljo 25. t. m. se je nanaglo na pa do zadnjega kotička napolnila velika dvorana »Českoslovaškega doma« v Garašaninovi ulici. Med Slovenci si mogel opaziti ljudi iz vseh poklicev. Poleg inteligenta je sedel naš obrtnik, trgovec, delavec, gospodinja in služkinja. Vse se je odzvalo društvenemu povabilu in prihitelo gledat najboljšo dramsko delo našega pisatelja F. Finžgarja. Med ostalimi gosti smo opazili zastopnike čehoslovaškega, poljskega in ameriškega poslanstva, šefa na centralnem presburoju Franca Smodeja, načelnika verskega oddelka na pravdnem ministrstvu dr. Čičeča, belgrajskega župnika monsignora dr. Wagnerja, kanonika dr. Jurčiča, šefa nemške lige za narodne manjšine v Belgradu dr. Stampfla in urednika »Slovenca« dr. A. Kuharja. Med navzočimi je bilo tudi lepo število Čehov in Srbov.

Igro je režiral bivši član mariborskega gledališča g. Milan Pirnat. Vsi igralci so nastopili v slikovitih slovenskih narodnih nošah, kar je napravilo na občinstvo nepozaben vtis. Slovensko petje in narodne noše so gledalce v hipu prestavile na domača, slovenska tla.

Vloge so bile posrečeno razdeljene, s čimer

† Marija Ana Auersperg

Ljubljana, 30. oktobra.

Skoraj vsa starejša Ljubljana pozna blago in splošno priljubljeno pokojnico, ki smo jo včeraj ob štirih popoldne na pokopališču na Viču spremlili k večnemu počitku.

Pokojna grofica je bila plemenitega rodu, pa še bolj plemenitega srca. Luč sveta je zagledala 7. dec. 1866 v etškem samostanu, kjer je takrat stanoval njen oče grof Aleksander Auersperg kot okrajni glavar, ki je umrl kot deželni predsednik l. 1873. Po njegovi smrti je njegova soproga grofica Zofija, roj. Chorincki, prodala svoje posestvo Polhov gradec ter živela v Ljubljani z obema hčerama Gabrijelo in Marijano v kanoniški hiši nad trgovino Miklauc. Osemletno Marijano je poslala mati v Gradec v zavod Sacre Cour. Osemnajstletna grofica se je vrnila k svoji materi, ki je umrla l. 1893. Do 1905 je živela Marijana s svojo sestro, tega leta pa si je zgradila lastni domek v Slomškovi ulici. Kmalu nato se je preselila na iški grad k štirim sirotam, otrokom grofa Ervina Auersperga, posestnika iškega gradu. Ko so po vojni Ervinovi otroci iški grad prodali, se je Marijana z nečakinja grofico Elzo in svojo zvesto prijateljico gđ. Marijo Kronberger, hčerko ljubljanskega pravnikiškega profesorja Josipa Kronbergerja, preselila na grad Bokavce pri Viču, kjer je z obema tovariščicama skromno živela do svoje zgodnje smrti.

Plemenita pokojnica je najbrž že prejela obilno plačilo za svoje velike zasluge pred Bogom. Delovala je neumorno in povsem nesebično na kongregacijskem in parlamentnem vrtu in na karitativnem polju. Bila je prva prednica prve ljubljanske kongregacije, ustanovljene v dekliškem zavetišču Jožefišču 16. jun. 1889. Tej kongregaciji za gospodične, ki so jo 1897 prestavili v jezuitsko kapelico, je pokojna načelovala trikrat po več let. — Bratovščini Sv. Rožnjega telesa, ki izdeluje in razdeljuje cerkveno perilo in cerkvena oblačila, je bila predsednica od svojega 18. leta pa vse do svoje smrti. Cerkevno perilo je sama pridno šivala, dočim je gđ. Marija Sattner izdelovala cerkvena oblačila. Razstave cerkvenih oblačil v Alojzijevežu in knežji dvorani škofijske palače so bile med drugim dokaz njene marljivosti, umnosti in gorečnosti za hišo božjo. — Njeno karitativno delo je bilo bolj skrito, pa toliko bolj plemenito. Kakor njena mati je predsedovala Elizabetnemu društvu, ki je oskrbovalo sirotišče Jožefišče, kateremu je pozneje gospa Hočevar iz Krškega volila ustanovo za onemogle služkinje. Zasebno in na tihem je pa pokojna podpirala revne diake in revke, izčleni se še dobro spominjajo, kako je tam obiskovala revne družine in jim delila živil, okrepčil in denarja in kako je stregla bolnikom. Neko bolno de te je več tednov vsak dan negovala.

Najrajši pa se bomo vedno spominjali pokojničinega značaja. Ni bila le bogoslovno in asketski temeljito izobražena, marveč jo je zlasti odlikovala neka moško solidna, otroško vesela in iskreno prišrna bogoljubnost. Posestvovala je moško jasen razum, pa materinsko toplo in apostolsko veliko srce. Ker je bila vere trdne kot granit in imela zlasti v težki povojni dobi izredno neomajno zupanje v božjo Previdnost ter otroško prisrčno ljubezen do Boga, so rekle njene tovarišice in znanke, da je bila prava milost, z njo živeti, ker je vsa njena osebnost izžarevala tako ljubeznivo po božnost.

Več mesec je bolehal za vodenico. Prejela je mnogokrat sv. zakramente. Trpela je čudovito vdano, naravnost veselo. Nekaj ur pred smrtjo je prejela ev., poptonico in spremljala vse molitve za umirajočce. Tako je na tihem ugasnila zvezdica, pa ne bo ugasnila v naših srcih. Ob njenem grobu stoji pa ne bomo toliko žalovali kot je blagoravali: »Blagor usmiljenim...!«

je bil dosežen ves uspeh. Na splošnem je predstava daleč prekašala one diletantske, ki smo jih navajeni gledati tako pogostokrat na diletantskih odrih. V glavni vlogi Janeza je nastopil g. Milan Pirnat, ki je čisto dovršeno podal sliko pristrage gorenjskega fanta, ki za lepo županovo Majdo žrtvuje dom, svojo eksistenco in končno tudi življenje. Majda — ga. Pojetova — je igrala zelo občuteno in je bila na višku v četrtem dejanju, ko je razkrila Janeza, da je prisegla očetu, da ga nikoli ne vzame. Očeta rihrtarja je igral g. Čepič. Ena najtežjih vlog, ki jo je pa g. Čepič izvrstno rešil. V tretjem dejanju, ko blede o lepi prodani Majdi, o treh grunthih z vrvo — Majdo povezanah, je dosegel rihrtar popoln uspeh. Življenje vsem dejanjem je vili vsaki norček, ki ga je igral g. Kosmač. Mimika, maska in izredna živahnost je občinstvu nadvse ugajala. Gašper — g. Stefančič — je bil v vseh dejanjih priroden in zato izbozen. Skupina deklet in fantov, kakor tudi ostale manjše vloge so jasno pokazale, da je režiser g. Pirnat častno rešil svoje naloge.

Prvi nastop dramskega odseka »Prosvetnega društva« v Belgradu je za nami. Vendar se že sedaj vidi, da se bo iz že obstoječega celotnega igralskega kroga dalo izbrati nekoliko manjši, ki pa bo v stanu, da bo dajal belgrajskemu slovenskemu občinstvu najtežja pa najlepša dela slovenskih dramatikov, kakor tudi dela drugih.

Občinstvo je silnih prireditev v večjem stilu močno pogrešalo. To nam jasno svedoči sijajen obisk na prvi taki predstavi. Upajmo, da ga bo »Prosvetno društvo« kmalu zopet povabilo pred svoje igrance.

Odkrit detomor

Rakek, 30. oktobra.

V naši vasi in tudi v bližnji okolici se že dolgo vrsto let ni slišalo o kakem kravrem zločinu, dasi vsak dan beremo po časopisih, kako se po drugih krajih vedno bolj množe. Tem bolj je danes razburila ljudi in povzročila vseobče uganibanje in zgražanje vest o najhbi otroškega trupelca v grmovju nad vasjo.

Davi je šel delavec Blaž Franc v gozd nad vasjo, da bi dobil primeren les, kakršnega je rabil. Ko je zaželjeno našel, se je vračal in zapazil v velikem grmovju, poleg katerega je odložil breme, da bi se malo odpočil, med listjem in suho travo papir, s katerim se je polgraval veter. Pogledal je bliže in opazil omot iz papirja in cunj. Prebrskan je, vso stvar in ugotovil, da je otroško trupelce, toda že v popolnem razkroju.

Ko je bilo o strašni najdbi obveščeno orožništvo, je komandir orožniške postaje g. Miklavčič takoj odredil stražo na lice mesta in javil na okrožno sodišče v Cerknici, odkoder je popoldne prišel predstojnik okrajnega sodišča s komisijo, ki je ugotovila dejanski stan. Težko bo mogoče najti brezvestno mater, kajti trupelce je bilo že popolnoma razpadlo in segnilo. Zavito je bilo v kos nekeke

zaveso, nato v časopisni papir ter vse skupaj vtaknjeno v papirnato vrečko. Toda zavesa je bila močno ožgana, mogoče je brezvestna mati dete najprej zadavila, pa skušala, da bi zakrila sled, zažgati, a se boječ, da bi kdo zapazil, odnesla v grmovje nad vasjo. Grm, v katerega je skušala brezvestna mati skriti sledove zločina, se nahaja na sosenčji, nekako 500 m nad tovarno Zagar, in sicer čisto blizu ob cesti, ki vodi po sosenčji. Na časopisu, v katerem je bilo trpelce zavito, je datum od 6. junija 1931. Po tem in drugih znakih sodijo se je zločin izvršil pred nekako 4 meseci. Odkril se je pa še sedaj, ko je odpadlo listje, ki je zapiral pogled v notranjost grmovja. Morebiti bi zemeljski pravici ušla zločinska mati, ki je umorila bitje, ki bi ga imela ljubiti, toda...

Cerknica

V nedeljo, dne 15. novembra 1931 ob pol. popoldne ima Vodna zadruga v Cerknici svoj redni občni zbor v prostorih hotela Zumer v Cerknici. Sporedi: 1. Pregled in odobritev računov iz leta 1929, 1930 in 1931. 2. Volitve novega odbora ter posameznih funkcionarjev. 3. Samostojni predlogi.

Umrli je 85 letni Janez Kocjančič. Pokojničevi duši, preostelim naše sožalje!

Ljubljana

Autobusni promet k Sv. Križu

Dovoz na pokopališče bo dovoljen samo po Smartinski cesti, odvoz pa samo po Savski in Linhartovi ulici ter Dunajski cesti. Ker bo v teh dneh obratovalo na omenjeni progi zelo veliko avtobusov, so se določila iz prometovarnostnih razlogov in v interesu občinstva dogovorila s mestnim načelnikom sledeča postajališča za avtobuse:

Prvo postajališče (v obratu bo pet do šest avtobusov): Dalmatinova ulica, desna smer proti Miklošičevi cesti. Zadnji voz sme stati pri vzhodu na dvorišče tvrdke Schneider-Verovšek. Za avtobuse s te postaje velja kot dovoz na pokopališče sledeča smer: Dalmatinova, Kolodvorska, Komenskega, Vidovdanska, Vrhovčeva, Jegličeva, Smartinska, Savska, Med hmeljniki, pokopališče. Odvoz pa se bo vršil v sledeči smeri: pokopališče, Savska, Linhartova, Dunajska, Dalmatinova ulica.

Drugo postajališče (v obratu bo zopet šest voz): Marijin trg, desna stran. Prvi voz stoji pri lekarni Sušnik. Dovož na pokopališče gre v sledeči smeri: Marijin trg, Miklošičeva, Dalmatinova, Kolodvorska, Komenskega, Vidovdanska, Vrhovčeva, Jegličeva, Smartinska, Savska, Med hmeljniki, pokopališče. Odvoz s pokopališča pa bo v sledeči smeri: pokopališče, Savska, Linhartova, Dunajska, Prešernova, Marijin trg, Stritarjeva. Pred škofijo, Krekov trg, Mestni dom.

Tretje postajališče (v obratu pet do šest voz): Krekov trg. Vozovi bodo stali na trgu pred Mestnim domom. Dovož na pokopališče v smeri: Krekov trg, Kopitarjeva, Resljeva, Komenskega, Vidovdanska, Vrhovčeva, Smartinska, Savska, Med hmeljniki, pokopališče. Odvoz s pokopališča pa bo v sledeči smeri: pokopališče, Savska, Linhartova, Dunajska, Prešernova, Marijin trg, Stritarjeva. Pred škofijo, Krekov trg, Mestni dom.

Občinstvo, posebno starše z otroci, prosimo, naj se drže desne strani ceste, da se izognejo nevarnostim in nezgodam in ne ovirajo po nepotrebnem prometa.

Vode padajo

Ko je prevčerašnjim prenehal lež, je voda nekaj časa naraščala, ponorila pa je že pričela upadati. Mnogo je k temu pripomoglo to, da je v hribih padel sneg mesto dežja, tako, da potoki niso več dobivali tako silnih množic vode. Gruberjev prekop, ki je dosegel te dni najvišji nivo, kar ga je kdaj imel, namreč, ker je zatvornika zapirala odlok vode, je ponoril že upadel za nekaj centimetrov, do večerj opoldne pa je padel skoraj za pol metra. Ljubljana, ki je tudi dosegla najvišje vodno stanje, je pričela večerj hitro upadati. Za kraje pod Ljubljano je torej vsaka nevarnost minila. Voda večerj tudi ni bila tako temna, kakor prej in je že izgubila svojo temno sivo barvo ter se spremenila v temno zeleno.

Iz Več nam poročajo, da je tam Ljubljana padla za približno 40 cm. Ljubljana se je že umaknila v svojo normalno strugo. Voda sicer še stoji v »sigah«, pa tudi tu se že pojavljajo zelena mesta. — O pokojnem Mandlju, ki ga je predvečerašnjim odnesla Ljubljana, smo poročali, da mu je bilo 22 let. To je pomota, ker pravilno bi se moralo glasiti 42 let. Mandelj zapušta 6 nepreskrbljenih otrok. Njegovega trupla dosedaj še niso našli. Je namreč zel overjetno, da ga je voda odnesla tudi čez jezove pri Fužinah, ki so bili spuščeni za poldrugi meter. Truplo je torej moglo splavati še dalje proti Zalogu, Lazam in Kresnicam. Edino v slučaju, da bi se truplo kje zataknilo, je verjetno, da ga najdejo tudi ob Ljubljani.

Zimske sarkije, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Kaj bo danes?

Drama: »Pritiljeje in prvo nadstropje.« Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Opera: »Damski lovec«, »Car se da fotografirati.« Red D.

Kino Viš-Glince: ob 8 zvečer »SIMBA«, film divjih zveri.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra 78, in mr. Hočvar, Celovška 34.

Gledališka predstava v Rokodelskem domu. Opozorjamo, da bodo jutri zvečer ob pol 8 uprizorili igralci Rokodelskega doma Grillparzerjevo igrano »Prababica«. Vstopnice se dobivajo v predprodaji od 6 do 8 zvečer in jutri od 10 do 12 dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega 12.

Vse obiskovalce starega pokopališča pri Sv. Krištofu na 1. novembra prosimo tudi letos milih darov za novo cerkev sv. Cirila in Metoda, ki se bodo pobirali pri vzhodu na pokopališču. Vsem darovalcem se že naprej iskreno zahvaljujemo. Ker

namerava mestna občina že prihodnje leto začeti z novo cesto čez to pokopališče, prosimo tudi stare železne ali kamnite nagrobnike v korist nove cerkve. — Društvo za ustanovitev župnije in ridavo nove cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ljubljanskim moškim zborom! Na dan Vseh svetih ob pol 11 vaja v pevski dvorani Glasbene Matice za petje na grobovih popoldne ob 3. Pozivamo vse pevce, da se vaje in popoldanski petja polnoštevilno udeležijo. — Uprava Hubadove župe JPS.

Velik naval na avtobuse. Včerašnji dan, ko je sijalo lepo sonce, je občinstvo uporabilo v zelo velikem številu, da je pohitelo na pokopališče pri Sv. Križu, kjer je z vneto krasilo grobove svojih dragih. Na avtobuse, ki vozijo k Sv. Križu, je bil večerj zelo velik naval. Na Mestnem trgu je čakalo na vsak avtobus mnogo ljudi, ki so vse vozove sproti napolnili. Vsakdo je imel s seboj seveda tudi cvetlice in drugo, potrebno za okrasitev grobov.

Mostje pri Ljubljani. Dela v Ljudskem domu bodo gotova še tekom tega tedna. Dvorana in oder sta zelo lepo preurejena ter vse nanovo pobarvano. Za otvoritve letošnje zimske sezone vprizori Prosvetno društvo jutri, 1. novembra, igrano »Mlinar in njegova žena«. Začetek ob 20. Obiščite naš Odbor.

Za gladijoče je nakazal znesek 1000 Din Ljubljanskemu občinskemu odboru Rdečega križa Rotary klub Ljubljana v počastitev spomina svojega nepozabnega in vsežalostnega člana ter soustanovitelja pokojnega Saše Kneza.

V namenu »Karitase-akcije je izročil naši upravi neimenovani znesek 100 Din. Bog plačaj in obudi prav mnogo posnemovalcev. Boda stradalostih je velik! Nadalje prispevke radevolje sprejema in oddaja pristojnemu mestu uprava »Slovenec«.

Kri hčere za materino življenje. O prelepem slučaju življenja ljubezni in požrtvovalnosti hčere do matere nas obveščajo naši prijatelji. Meseca decembra prejšnjega leta je težko bolela za krvavitvenjem iz želodca gospa Penko, žena poštnega poduradnika. Zdravniki so v bolnišnici bolno gospo pregledali in jo poskusili ozdraviti. Ali vsa zdravila niso pomagala, bolezen je le ostala kljub vsej negi. Zdravnik se je nato odločil za poslednje in je svetoval bolnici transfuzijo krvi zdravega človeka. Takoj, ko je hči bolnice, gospa Penko, to izvedela se je sama ponudila, da odda od svoje krvi svoji bolni materi. Zdravniki so gospo Penko pregledali in ugotovili, da je zdrava. Nato so izvršili transfuzijo krvi, ki je res uspela. Mati je okrevala in se vsa srečna in zdrava vrnila k svoji požrtvovalni hčeri, ki se veselila materinega zdravlja. Ali iskrena požrtvovalnost hčere je zahtevala še preizkušnje. 70-letni manici se ja ta mesec bolezen zopet povrnila in zopet je morala v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili isto bolezen, kakor lani. Gospa Penko se ni pomišljala in je takoj zopet ponudila svojo kri za materino zdravje. Zdravnik je hčerko pregledal in zopet ugotovil, da je zdrava. Predvečerašnjim, dne 28. t. m. pa je izvršil transfuzijo krvi. Mati in hči se sedaj počutita zelo dobro. Ljubeca hčerka tako ohranja svojo ljubljeno mamico pri zdravju in življenju ter tako z lastno krvjo dokazuje iskrenost svoje ljubezni. Stari gospej želimo, da bi še dolgo živela ob strani svoje tako vrle hčerke, ki ji za njeno ljubezen želimo obilo blagoslova z neba.

Iz Galjevice. Zdi se nam potrebno opozoriti javnost na nečuvno početje nekoga, kdorkoli je že započel akcijo, da se zbiraajo podpisi, češ, da gre za odkup sveta, to je, da bi itak obubožani prebivalci postali lastniki zemljišč na Galjevici. Podpisalo se je nekaj nad 80 barakarjev. Ne gre nam v račun, kako je mogoče započeti tako akcijo, ko vendar občina še ni dala nikakega poverila, niti kake izjave, če je sploh pripravljena odprodati parcele. Če pa je dala že kako izjavo, naj bi jo dala vsem barakarjem in natančno opredelila svoje pogoje in zahteve. Njč ne rečemo, da bi ne postali radi »hišni posestniki«, ampak v sedanjih krizi barakarjev se nam vse to zdi sanja in se nam zdi pobiranje podpisov za odkup sveta račun brez krčmarja. Mestno občino pa prosimo naj nam da pojasnila, kako je s to stvarjo in če je ona koga pooblastila s pobiranjem podpisov. — Galjevčani.

Nazrobne spomenike v najmočnejših oblikah vam nudi najceneje kamnoseško kiparsko podjetje Franjo Kunovar, pokopališče Sveti Križ, Ljubljana. — Telefon 31. 27-87.

Botot, glavno zastopstvo Vlado Turk, Streliška 24, telefon 2304.

Kakor čujemo, se je vodstvo »Šestice«, Dunajska cesta 8, odločilo, da bo na željo moidočih gostov v svoji točilnici na levo točilo kavo in čaj po 3 Din, beli in črni mošt liter 10.— Din. Dobila pa se bodo tudi vse druga okrepčila in razni okusni prigrizki. Odlok naše stare in priljubljene gostilne in restavracije je kar najsrčneje pozdravljati.

NAZNANILO!

Naznanjam svojim cenj. naročnikom, da sem se preselil v Selenburgovo ul. 7/L (Jadranska banka). Krojaški atelje Sušnik.

Kulturni obzornik

Vital Vodušek:

Nekaj misli o slovenskem misalu

V založbi Mohorjeve družbe v Celju je izšel mali slovenski misal z naslovom »Svete maše«, drobna knjižica, v kateri so vse svete maše za nedelje in velike praznike; dodane so še svete maše nekaterih manjših praznikov, za posebne prilike in za umrle (vseh je čez sto, strani pa 464). Med našimi so uvrščeni skoro vsi cerkveni obredi, ki so z njimi v zvezi, posebno oni velikega tedna. Ker je knjižica namenjena tudi skupni molitvi, so vse — atalne in spremenljive — molitve, ki naj jih ljudstvo v cerkvi skupno molit, krepkeje tiskane. V uvodu je razlaga svete maše in cerkvenega leta; nato pa še nekaj navodil za lažje uporabljanje misala. Pred adventom bo izšel »Liturgični koledarček za cerkveno leto 1961-62, po katerem bo čisto lahko najti in določiti mašne molitve ob posameznih prilikah.

Ne gre mi sodba ne o prevodu ne o tem, ali je izdaja posrečena ali ni. Dotaknil pa bi se rad nekaj košljivi vprašanja ob tej prvi izdaji malega misala.

Prav gotovo smo Slovenci slovenskega misala že nujno potrebovali in tudi želeli, posebno še v zadnjih letih, ko se je pri nas z mladinskim gibanjem pričelo širiti tudi liturgično. Hvaležni smo Mohorjevi družbi, da se je prva lotila izdaje, saj je pa tudi radi svoje velike razširjenosti kot

nalašč poklicana za tako delo. Škoda je seveda, da misal ni celoten (Hrvat so ga dobili lani v prevodu prof. dr. Dragutina Kniewaldta). Zdi se mi pa, da smemo pričakovati, da bo ista družba — ali pa morda Jugoslovanska knjigarna? — čim prej izdala celoten prevod misala v še lepši obliki in na finejšem papirju. Velike ljudske založbe bi morale končno kaj več žrtvovati za naše religiozno slovstvo (ne le za kake omedlede romarske in birmanske in svetniške knjižice, dasi take danes prinašajo morda nekaj več dobička): to bi bilo krasno delo katoliške akcije! Po kratkem času pa bi se vsaki založbi majhne žrtve dobro splačale.

Sedaj pa nekaj o načelih, ki sem se jih držal pri prevajanju.

Vem, da bo marsikdo očital, čemu nisem vzel stalnih molitev svete maše (str. 23—38) po znani Doklerjevi izdaji; baje je pri onem prevodu sodeloval tudi prof. dr. Pečjak in naj bi bil zato veljaven za vse prihodnje izdaje. Res je ta prevod ohranil Tomaž Hoimar v Sveti misli (ki jo je izdal za ljudstvo silno poceni Karitas Sekretariat v Celovcu). Ne vem sicer, zakaj bi moral imeti prav naš narod, dasi majhen, nekaj sakrosaniteti tekst, ki se ne bi smel nikdar zboljšati, ko ga tudi drugi narodi nimajo. Saj ga ni prevzel niti prof. dr. Pečjak v svoji najnovejši izdaji Večnega življenja. Gotovo pa je, da se doslej še noben prevod ni čisto udomačil med našim ljudstvom, niti med dijakstvom ne. Po vsem tem se mi je zdela opravljeno, da nisem prevzel prejšnjih prevodov, tem bolj, ker mi je narekovala marsikatero spremembo praktična uporaba Doklerjeve Svete maše pri skupnem recitiranju mašnih molitev, ki je upeljana v našem kraju tudi po večkrat na teden. Morda pa je za »veljavnejšo« obliko tudi bolj upravi-

Socialno skrbstvo mariborske občine v luči proračuna

Od leta do leta narašča v mariborskem proračunu postavka za socialno skrbstvo. Leta 1929 je znašala 1.968.134, lani je narasla na 2.257.445, letos pa že zopet za 100.000 Din več ter znaša 2.332.985 Din. — Ni to samo znak naraščanja Maribora v številnem pogledu, ampak tudi velikega socialnega umevanja in zavesti odgovornosti današnjega vodstva mariborske občine. Silno naglemu tempu naraščanja bede v našem mestu sicer občina v svoji socialni politiki ne more slediti, toda lahko rečemo, da je storila vse, kar je bilo v njeni moči in v moči davkoplačevalcev, da se olajša beda trepetega prebivalstva ter upostavi socialne naprave v našem mestu po zahtevi časa. Kar pa ne more doseči potom proračuna, ki je vezan na gotovo mero, pa skuša napraviti po drugi poti, z oživiljenjem humanitarne akcije.

Posamezne postavke iz proračuna so socialno skrbstvo nam predločuje zanimive podatke, iz katerih posebej opazimo sledeče: Ubožni oddelek ima v novem proračunu predvideno vsoto za stalne podpore v znesku Din 338.880. Hiralski stroški znašajo 262.800, hrana za oskrbovance v hiralnici 312.075, za prehrano ubožnih slojev je predvideno 160.000. V mladinskem oddelku znaša prispevek

Iz uredništva in uprave. Danes bodo uradne ure radi čiščenja prostorov samo do 17.

Izredno uspešno predavanje v francoskem krožku. Francoski krožek je v zvezi z Ljudsko univerzo v Mariboru priredil v četrtek zvečer v dvorani prejšnjega kina Apolo predavanje o mednarodni kolonialni razstavi v Parizu. Kot predavatelj je nastopil odlični francoski znanstvenik-arheolog in vodja francoske arheološke misije v Albaniji profesor Leon Rey. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano ter je bila dvorana nabito polna. Opazili smo zlasti mnogo naših kulturnih delavcev. Uvodoma je spregovoril profesor dr. J. Kotnik ter v slovensčini podal kratek pregled o tej znameniti razstavi zlasti z ozirom na francoske kolonije. Nato je nastopil profesor Rey ter v izredno razumljivi francosčini, tako, da mu je lahko vsakdo, ki malo razume francoski jezik, sledil, podal na podlagi krasnih skopičnih slik pregledno predstavo o tej res grandiozni prireditvi. Poslušalci so ga za njegovo lepo in res zanimivo podano predavanje nagradili z živahnim priznanjem. Francoskemu krožku smo hvalčili za to lepo prireditev.

Ljubljanski medicini so bili večerj v Mariboru ter so si ogledali tukajšnjo splošno bolnišnico.

Dobrodelno štetje na pokopališčih. Tudi letos bo Slovensko žensko društvo na dan Vseh svetnikov pobiralo pri vzhodu na vsa pokopališča dinarske prispevke v počastitev spomina pokojnikov. Dohodek se bo uporabil v prid počitniških naprav za slabotne otroke na Pohorju.

Iz dijaškega življenja na klasični gimnaziji. Te dni je bil občni zbor agilnega zavodnega »Glasbenega društva«. Dijaki imajo moški, mešani in mladinski zbor; razen tega dva orkestra. S takšno podjetnostjo in ljubeznijo delujejo dijaki le na malokaterem srednjšolskem zavodu. »Dijaški šahovski klub« pa je otvoril lastni »Radio«, ki bo dijaštvu nudil godbo ob odmorih. Ob tej priliki je zavodov ravnatelj dr. Tominešek spregovoril tople priznane besede dijakom.

Sportne vesti. Rapidovci gostujejo danes v Gradcu. — Jutri na Vseh svetnikov praznik nobenega sporta, kar se tudi spodobi. — Mariborski lahkotletci pa pridno trenirajo za nastop dne 8. novembra na Rapidovem igrišču.

Nočna služba mariborskih lekar. Prihodnji teden od jutri opoldne naprej ima nočno službo Vladočeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici.

Nevarna in muhasta telica je bila večerj vzrok težki telesni poškodbi hlapca Franca Repiča iz Rošpoha. Ko je žival čistil, je zdijvala ter vrgla hlapca na tla. Pri pacu si je zlomil desno nogo pod kolonom. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Na toplo ga je prignalo. Mariborski policiji se je prijavil večerj brezposelni kamnosek Ivan Ramšak iz Ribnice na Pohorju doma ter izjavil, da je dne 25. t. m. ukradel v Klancu pri Dobrni neki posestniki iz stanovanja 850 Din. Nekaj časa so na policiji začudeno gledali tega tiča, ki se je sam javil v kletko; ko pa so mu preiskali žepa, pa so stvar razumeli. Našli so pri njem samo še 25 para. Mož je bil sestradan in ozebel, omenjena tatvina bo pa ravno zadostovala, da bo ostal preko zime na toplem.

Za revne dijake je daroval g. ravnatelj Jozep Ajdišek (zbirka »Slovenec«) 100 dinarjev. Srčna hvala! Ziveli posnemovalci.

Bohen. — Dne 2. decembra ob devetih dopoldne bo pri mariborskem okrajnem sodišču soba št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Bistrica pri Rušah, vl. št. 168. Cenila vrednost: 61.385,50 dinarjev; najmanjši ponudek: 40.923,66 dinarjev. — Dne 18. decembra ob isti uri ter istotam dražba nepremičnin: zemljiška knjiga K. O.

za dnevno zavetišče 150.765, za oskrbo otrok v tujih zavodih je predvideno 45.240, za posvetovalnico za matere in dečji dispanzer 10.000, za počitniško kolonijo 80.500, za otrojša igrišča 20.000, za dečjo postajo v Ljudskem vrtu 144.750. Delavski oddelek predvideva sledeče izdatke: podpore brezposelnim delavcem 50.000, prispevek za borzo dela 10.000, penzijskemu fondu mestnih delavcev prispeva občina 40.000, za mestno ogrevalnico in javno kuhinjo je določenih 13.000, za pravovarstvene zadeve 10.000, za pomoč brezstanovnjcem 10.000 in za zdravila in bolniške pristojbine siromakov 200.000 Din.

Pokritje za socialno skrbstvo znaša 372.093 Din. V ta fond se stekajo raznovrstni prihodki, deloma iz ameri, čisto diametralno nasprotnih končnemu namenu. Tako iz veseličnega davka, ki sam doprinese 200.000 Din, iz glob, sodnijskih in občinskih, prve z donosom 25.000, druge s 50.000, dalje služi za pokritje dražbeni odstotek z 20.000 in najemnina za poslopje Strossmajerjeva 26 v znesku 60.000 Din. Celokupni primanjkljaj znaša Din 1.960.892, za pokritje pa morajo doprinesiti druge panoge občinskega gospodarstva.

mesto Maribor, ena petina vl. št. 200, ter K. O. Malečnik, ena petina vl. št. 16. Cenila vrednost: 77.428,40 dinarjev oziroma 7403,14 dinarjev; najmanjši ponudek 38.614,20 oziroma 4936 dinarjev.

Mrtvaški zvon. V Zgor. Radvanju je umrla v noči od četrta posestnikova žena Antonija Spolarič, stara 46 let. Pogreb blage pokojnice se bo vršil v soboto ob 5. uri popoldne iz mrtvašnice na radvanjskem pokopališču. — Na Trgu Svobode 4. je večerj dopoldne ob 11. uri izdihnil v starosti 73 let zasebnik Herman Ot. Pokojni je bil last znanega mariborskega restavracije g. Majdiča. Pogreb se bo vršil v ponedeljek iz mestne mrtvašnice na Pohorju. Naj počiva v miru, ugledni rodbini naše globoko sožalje!

Mila Favai, Glavni trg (poleg Karničnika), trgovina težnikov, galanterije, aktovk, kovčkov, nahrbtnikov, kosmetike — se priporoča.

Marko Matijević v Mariboru. Sinoči je priredil svojo prvo predstavo iz težke atletike v restavraciji Wilson Marko Matijević, 22 letni sin znanega liškega junaka in najmočnejšega živečega atleta na svetu Mariana Matijevića, ki nastopa sedaj po Ameriki. Mladi Marko je še kot otrok nastopal s svojim očetom, pa ni čuda, da se je izvežbal tako dobro, da slovi danes kot najmočnejši človek naše države. V Mariboru nastopi še nočjo, potem pa odpošuje v Ljubljano. Produkcije, kot jih pokazuje Matijević, Mariborčani še niso videli. Dvodinarski novec na primer gladko pregrizne.

Ribi trj je bil večerj izredno dobro založen. Pojavilo so se letos prve polenovke in sicer sveže, katere prihajajo v Maribor iz Hamburga via Dunaj in Gradec. Prodajale so se kg po 22 Din. Sardel je bilo 40 kg po 16.—, barbonov 12 kg po 32.—, Sin 3 kg po 24.—. Po dolgem premoru so bile na trgu zopet sladkovodne ribe, kar so naši ribojedi z veseljem vzeli na znanje. Bilo je 21 kg ščuk po 24.— in 30 kg krapov po 20.— Din.

Salomonska rešitev vrtnarskega vprašanja. Za Vse svete so se tudi v Mariboru pričeli vznemirjati vrtnarji, ker prinašajo okoličani, ki se ne bavijo s poklicnim vrtnarstvom, na trg lepe krizanteme ter kvarijo vrtnarjem cene. Radi tega so se pritožili na tržno nadzorstvo, nakar so nekateri prizadeti nevtrnarski prodajalci cvetja napravili rekurz na banko upravo. Tržno nadzorstvo je nato napravilo sklep, da ostane zaenkrat do rešitve tega rekursa pri starem, to je da smejo tudi nevtrnarski prodajalci cvetlice — med tem časom bo pa glavna sezija minila in tržno nadzorstvo se je zaenkrat rešilo hude skrbi ter prevailo odgovornost na druge rame.

Stanovanjske skrbi mariborske jetnišnice. Neverjetno se sliši in vendar je resnično — stanovanjska kriza je zajela tudi mariborsko jetnišnico in vodstvo si sedaj bel glav, kako temu odpruči. V jetnišnici imajo sedaj okrog 270 gostov, deloma v preiskovalnem zaporu, deloma pa odslužujejo svojo kazen v jetnišnici. Prostora je tu za največ 300 jetnikov, za letošnje zimske mesece se je pa prijavilo na odsedenje kazni nič manj kot 1000 oseb. Sodišče gre namreč zlasti kmečkemu prebivalstvu zelo na roko ter dovoljuje onim, ki so obsojeni na manjše kazni, da le-to odsede v zimi, ki so doma manj dela. Letos se je nabralo reflektantov za zimsko odsedenje kazni izredno mnogo; poleg tega prihajajo letos precej težki slučaj v preiskovalni zapor, carina dobavlja neprestano veliko tihotapev, s prvimi mrzlimi vetrovi pa silijo v tople zapore zraven še razni potepuhi in slični elementi, tako da v jetnišnici res ne vedo več, kako si pomagati iz zagate. Kaznilnica preko Drave je tudi polno zasedena, da ne more posoditi svojih prostorov jetnišnici. Stanovanjska kriza pač ne prizanaša nikomur...

Kiparska razstava Fr. Goršeta

V nedeljo, dne 1. novembra, ob 11. dopoldne se otvori v Jakičevem paviljonu razstava kiparskih del Franceta Goršeta, ki bo prva samostojna razstava tega umetnika v Ljubljani. Gorše je po svojem povratku iz Gorice ustvaril celo vrsto del, katere zaslužijo vso pozornost naše javnosti in več ali manj celotno jih bo zdaj pokazal v paviljonu. Poleg del v mavcu bo zastopana zlasti plastika v lesu in deloma tudi v kamnu, priključil pa je Gorše svoji kolekciji vrsto svoje značilne in znane grafike. Po izbiri in značaju del bo Goršeta razstava za naše umetniško življenje prav lepa in prav tako kvalitativna, prirsčna prireditve tega delavnega in širši javnosti komaj znanega našega umetnika. Zato moramo na razstavo toliko bolj opozoriti.

R. L.

Slovenski Učitelj, vsebina št. 9—10: Kraljev teden v Ljubljani. — O zunanji organizaciji in notranji reformi šolstva na Dunaju. Olga Knez. — O ročnih izdelkih in razstavah. Franjo Čiček. — Pisma pedagoškemu učitelju. Po A. Heineni priredil Boris Grad. — Tri pedagoška predavanja o moderni osnovni šoli. F. Lužar. — Švicarsko šolstvo. Dr. L. Sušnik. — Rak-rapa na Koroskem — koroška pomembna šola. Vojteh Čuš. — Drugi obraz feminizma. Kriha. — Franc Levstik ob rojstni stoletnici. F. Lužar. — Književnost. — Zapiski,

Dnevna kronika

Župnim uradom ljubljanske školiče

Z ozirom na priporočilo župnih uradom, da bi 1. in 2. novembra nabirali pri vhodih na pokopališčih milodare za reveže in brezposelne, se sporoča, da je kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani z razpisom z dne 28. oktobra 1931, št. II 26.227-1, naročila okrajnim načelstvom in upravi policije v Ljubljani, naj župnim uradom na even-uelno zahtevo izdajo potrebna dovoljenja, oziroma da jih pri nabiranju milodarov na zgoraj omenjena dneva v navedene svrhe in na označenih mestih ne ovirajo, o čemer naj se po možnosti obvesti tudi pristojne žandarmerijske stanice.

Škofijski ordinarijat v Ljubljani.

Prvovrstna dolenska

žametna črnina

Vsako nedeljo domače krvavice in jetrnice, štajerski purani, divjačina itd. priporoča

gostilna KOŠAK, Krekov trg 11

Koledar

Sobota, 31. oktobra: Volbenk, škof; Krištof. — Dan se je ta mesec skril za 1 uro in 43 minut in je danes dolg 10 ur in 2 minuti.

Osebnosti

— Iz duhovniške službe. Kakor izvemo iz prvega vira, namerava g. Janke Barle takoj te dni resignirati na faro Sv. Jakob v Ljubljani in se preseliti v svojo hišo v Kranju. Volilna agitacija ga namreč močno okupira in bi g. kandidat — prav za prav že poslanec, ker nima v kranjskem okraju protikandidata — želel biti v trajnem neposrednem stiku s svojimi volilci. G. Barle se bo poslej izključno posvetil politiki. Para št. Jakob v Ljubljani bo prihodnje dni razpisano po konkurzu. — G. župnik Barle je bil rojen 13. dec. 1875 v Senčurju pri Kranju. V mašnika je bil posvečen 22. jul. 1899. Služboval je na več krajih ljubljanske škofije, najdalje pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Najširšim slojem je poznan predvsem kot politični ideolog. Še so v spominu s pesniškim zanosom pisani prispevki, s katerimi je pred leti pozdravil nastop kulturne organizacije Samostojne kmečke stranke v »Kmetijskem listu«. Njegove volilne govore prinaša zbog iacejne globine mnogo listov iz cele države. Nekateri so prinesli tudi njegovo sliko.

— Promocija. Danes promovira na zagrebški univerzi g. Ivan Logar iz Ljubljane za doktorja vsega zdravilstva. Mlademu doktorju, ki je bil dolgoleten član in odbornik »Danice«, iskreno čestitamo.

— Gospod finančni direktor dr. Povalej je službeno odpotoval v Belgrad, zato odpade do vključno 6. novembra običajen sprejem strank.

Ostale vesti

— POZOR, KOGAR SE TICE! Uprava našega lista pošilja te dni izpolnjene položnice onim p. n. naročnikom, ki imajo še kaj zastanka na naročnini. Vse prizadete tem potom najljubneje opozarjamo, naj smatrajo to za najni opomin, in jih prosimo, da najkasneje do srede prihodnjega tedna odposljejo na položnice naznačen znesek. S pravočasnim nakazilom si bo vsak zagotovil redno prejemanje lista.

— Stare znamke in dopisnice so veljavne še danes. Zato naj jih vsak, ki jih ima morda kaj v zalogi, še danes porabi ali pa zamenja na pošti z novimi. Za vsako pismo, ki bo od jutri naprej frankirano s starimi znamkami, bo moral prejemnik plačati globo.

— Osebnosti. Danes SPD sporoča občinstvu, da so odprte in oskrbovane sledeče koče in domovi: v Triglavskem pogorju: Erjavčeva koča na Vršču in stara Aljaževa koča (slednja neoskrbovana); v Karavankah: Spodnja koča na Golici (ob sobotah, nedeljah in praznikih ter dnevih pred prazniki); Valvazorjeva koča pod Stolom (stalno odprta in oskrbovana); v Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, koča na Veliki planini in Dom na Kravcu.

— Vsem državnim upokojencem v vednost. Od zanesljive strani smo doznali, da se bo pri nekaterih državnih upokojenih izplačilo mesečnih prejemkov 1. novembra za dva ali tri dni zakasnilo. Za vzemirjenje ni nobenega povišanja. — Društvo državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani.

— Pod šmarno goro zida neki bogat Amerikane hotel z 10 sobami za tujece, s centralno kurjavo in vodovodom. S tem bo dana podlaga za vzpenjačo. Gospodariji pa, ki imajo po šmarni gori parcele, upajo, da se bo šmarna gora tem hitreje zarastla. Bog nam daj še več takih Amerikancev.

— Da se ne pozabi! Prejeli smo: Dne 31. oktobra 1. 1918 smo se vozili iz St. Petra v Pulj. Na postaji Tinjan nas Lahoni med huronskim vpitjem: »Abasso gli gnocchi!« (dol s kmedli, cmoki = Nemci) niso pustili dalje. Iz mučnega položaja nas je rešil neki Nemec, ki je klical: »Eviva la polenta!« (zi-vela polenta). Za trenutek vse mirno, tiho. Osupljena fakinaža je jela kakor besna tuliti: »Eviva la polenta!«. Med tem smo se neopazni odpeljali proti Pulju.

— Rane nesreče. Ljubljanska bolnišnica je včeraj sprejela štiri ponesrečence. 25 letnega delavca Hermana Bizjaka, stanujočega v Koseskega ulici 34, so včeraj v Ponikvah pri Trebnjem napadli neki fantje in ga poškodovali na glavi. Orožniki so fante že aretirali. — 10 letni Franc Urbančič, sin posestnika iz Zavrtenika v občini Šmartno pri Litli, je med igrar podal in si zlomil levo roko. — Pri postavljanju spomenika na pokopališču se je ponesrečil 24 letna Frančiška Grobolski iz vasi Česnje pri Moravčah. Nanjo je padel težek kamen in ji poškodoval desno nogo. — 25 letni poljski dninar Ludovik Barlet iz Podgorja 84 v občini Pišce pri Brezjah je sekal doma drva, pri čemer mu je odletel kosček lesa v levo oko in mu ga nevarno ranil.

— Posestniki sadnih vrtoev se opozarjajo na jesensko sajenje sadnega drevja. Ker je začetkom meseca novembra najprikladnejši čas za saditev sadnega drevja, se je za nabavo sadnih dreves in tozadnjih brezplačnih navodil obrniti takoj na Kmetijsko družbo v Ljubljani, Turjaški trg 3.

— Sienkiewicz H.: Skozi pustinje in puščavo. Roman iz Mahdijevih časov. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1931, Str. 334. Cena 40 Din, v platno vez. 60 Din. Saj še ni tako dolgo, kar je izšel ta roman v ravno tej ljudski knjižnici (kot njen 17. zv.), vendar ga že vsa vojna leta ni do-

biti, ne na knjižnem trgu in tudi v knjižnicah je postal že jako redek. In to je gotovo najboljši priporočilo znanj, kajti to nam dokazuje, kako hlastno je segalo občinstvo po njem. O Sienkiewiczu menda pri nas ni treba več govoriti, saj je morda celo malo kmečkih hiš, kjer bi ne poznali njegovih svetovno znanih zgodovinskih romanov. Prav enako zanimiv in od prve do zadnje strani skrajno napet je pa tudi ta njegov potopisni roman, ki nas vodi od Sueškega prekopa ob Nilu naravnost na jug skozi »Pustnjo in puščavo«, pragozde in čez gorovja proti ekvatorju in še čez osrčje Afrike, od tod pa potem proti vzhodu v Mombas ob Indijskem oceanu. To strešno pot sta namreč prebrodila 14 letni sinček poljskega inženjerja Stanko in njegova osemletna angleška prijateljica Nelka, ki so ju bili v drugi polovici preteklega stoletja v Egiptu ugrabili Arabski pristaši sudanskega samostilnika Mahdija, a sta jim ušla in se nato po čudovitih doživljajih in nečloveških naporih pretokla po navedenih potih v naročje svojih očetov. Prezanimivi roman nam nazorno opisuje narode, pokrajine in razmere v črnem delu sveta pred dobrim polstotletjem in ga bo tudi današnja mladina gotovo kar požirala, kakor so ga pred leti njeni očetje. Prevod in oprema nove izdaje sta brezhibna, zato bo knjige od srca vesel vsak. Posebno pa opozarjamo nanje še naše podeželske knjižnice, ki danes nimajo ravno prebogate izbire pri nabavljanju novih knjig.

— Naročnikom na »Zborac«. Predzadnja številka letošnjega letnika izide v začetku novembra. Kdor tretjega zvezka sploh ni prejel, ni še poravnal naročnine za leto 1931. Naj to čimprej stori!

— Nov, lahak in peven moški zbor »Le enkrat čez Zorka Prelova« je izšel v založbi pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. Cena prvi kupljeni partituri 5 Din, nadaljnjim izvodom po 1.50 Din.

VABIMO VAS, oblecite se pri nas!

Po svojem okusu si izberite oblačilnih potrebščin

ZA MAL DENAR.

Trenchcoate, sukaje, obleke perilo i. dr.

A. Presker

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

— Redek slučaj prijateljstva. V nekem zoološkem vrtu so imeli slona Jumbo, ki je bil velika redkost in so ga zelo visoko cenili. Nekaj pa so se pojavila na njem znamenja velike slabosti. Pozvani strokovnjaki iz vrst veterinarjev pri najstrožji preiskavi niso mogli dognati vzroka slonove slabosti. Splošno so trdili, da je Jumbinova usoda zapečatena. Ravnatelj zoološkega vrta se je končno odločil, da pokliče še dolgoletnega slonovega varuha, gospoda Petroviča, dom iz Jugoslavije, ki je bil po dovršenem 25 letnem službovanju pred nekaj meseci upokojen. Gospoda Petroviča je presenetil obisk ravnateljev, toda na svoje veliko žalost se ni mogel odzvati ravnateljevemu povabilu, ker so ga revmatične bolečine prisilile, da ostane v sobi. Ravnatelj je poskušal vse mogoče, da privede Petroviča s seboj, a vse zaman. Slednjič se je mož spomnil, da ima pri sebi nekaj Togat-tablet. Ponudil jih je gospodu Petroviču. Izbornemu učinku teh tablet se je imel gospod Petrovič zahvaliti, da je kmalu vstal iz postelje in v nekaj dneh se je že odpravil na obisk k slonu Jumbi. To snidenje je tako mogočno vplivalo na slona, da se je njegovo zdravstveno stanje nenadoma izboljšalo. Dejstvo, da se je slon tekom let prijateljsko navezal na čuvaja, je bilo močnejše kot njegovi žilci.

— Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izdelavo.

— Pri poapnenju arterij, možgan in srca se z dnevno uporabo male množice naravnih »Franz-Josef« grenčice doseže odvajanje brez večjega napora. Znameniti učitelji klinik za notranje zdravljenje so dosegli s »Franz-Josef« vodo najboljše uspehe za čiščenje črev celu pri polstransko ohromelih bolnikih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Trbovlje

Zalni dan v spomin padlih tovarišev priredi trboveljska skupina bojevnikov v soboto in daruje njen predsednik, bivši vojni kurat g. Ratej ob pol 8 sv. mašo za padle, nato bo žalna svečanost pri vojnem spomeniku, ob 5 popoldne pa člansko zborovanje v gostilni Volkar.

Praznovanje. Devet dni bodo praznovali rudarji v mesecu novembru, to je že gotovo, če bo pa milo in toplo vreme, bo pa prišlo še kaj zraven. Druga leta so dobili za zimo nabavni prispevek, bolj krvavo kot letos pa ga še niso bili potrebni. Naj bi se tudi za rudarje pokrenila prepotrebna pomožna akcija.

Kap je sadela gostilničarja v rudniški restavraciji g. Kunca Albina. Par dni samo je ležal, ker je bolehal na jetrih, ko pa je v sredo zvečer vstal, je poleg postelje omahnil in bil na mestu mrtve. Z avtom so ga prepeljali v Ljubljano, kjer so ga pokopali v rodbinski grobnici. Bil je prilizen mož.

Stroga prepoved. Kmetje, posebno vinogradniki, ki ne morejo prodati svojih pridelkov, jih donajajo v Trbovlje in posebno v rudniških kolonijah med delavci na drobno prodajajo vino in žgane. Finančni organi so imeli z njimi že veliko posla. Sedaj pa tudi rudniško ravnateljstvo takšno prodajo in nakupovanje strogo prepoveduje in grozi, da bo vsak razen od državne oblasti kaznovan tudi od rudnika, eventualno bo tudi odpuščen iz službe. Gotovo je v interesu delavstva, da se takih težkih kazni izogiblje.

Zrtev pretepa. Na poslednjih ran, ki jih je dobil pri pretepu pred 14 dnevi pri gostilni Kramarjevi na lesnem skladišču, je sedaj umrl v bolnišnici 22 letni brezposelni rudar Martin Kolenc. Pred kratkim se je vrnil od vojakov in nevede zašel med prepirajoče se fante in dobil rano v pljuča, ki mu je povzročila smrt. Škoda mladega življenja!

Damske plašče zastoni!

Vam ne moremo dati, pač pa jih prodajamo po neverjetno nizkih cenah, in sicer po 350 do 650 Din. Oglejte si plašče v izlozbah v Šelenburgovi ulici 1 in v Prešernovi ulici 54. Najfinejša izdelava, veličanska izbira.

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA 54.

Celje

»Tomažič Josip na mrtvaškem odru. Včeraj je nenadoma umrl na svojem stanovanju Na okopih v Celju v 41. letu starosti znani celjski krojač Tomažič Josip, zadet od srčne kapi. Rajni je sicer že dolgo bolehal na srčni hibi. Bil je dober katoliški mož, ki je vestno izpolnjeval svoje verske in človeške dolžnosti, vzoren zakonski mož itd. Deloval pa je tudi v naših prosvetnih društvih in sploh povsod, kjer se je bilo treba pokazati kot mož. Bil je tudi zvest naročnik našega lista. — Bodi mu blag spomin, njegovi rodbini pa izrekamo iskreno sožalje!

»Gledališka družina KPD vabi cenj. občinstvo na nocojšnjo predstavo igre »Minar in njegova hči«. Člani Gledališke družine so s svojim dolgoletnim delovanjem že šestokrat dokazali, da so kos svoji nalogi, tako da lahko upamo, da nam bodo nudili tudi nocoj nekaj lepega in da nam ne bo žal, ako posetimo to predstavo, da tako damo članom nekaj moralne podpore za njih poštvalni trud.

»Smrtna kosa. V javni bolnišnici je umrla v četrtek 27. t. m. 7letna Jereb Marija, posestnikova hčerka od št. Ila v občini Dramlje.

»Seja okoliškega občinskega odbora. Prihodnja javna seja občinskega odbora občine Celje okolica bo predvidoma prihodnjo soboto 7. novembra ob 8 zvečer v občinski hiši na bregu pod predsedstvom župana g. Miheličiča.

»Mesto pomožnega uradnika razpisano. Občinski urad Celje okolica razpisuje mesto pomožnega uradnika za pisarno. Prošnje je treba vlagati na občinski urad do 15. novembra. Interesenti naj se ogledajo uradni razglas pri občinskem uradu, kjer se dobe tudi ostale informacije.

Ptuj

Trio Brandl koncertira v sredo, dne 4. novembra v dvorani Glasbene matice v Ptuj. Znani trio sestavljajo umetnice Fanika Brandlova (gosli), Vally Gara (čelo) in Herta Reiss (klavir). Zel je povsod, kjer je nastopil, vse priznanje občinstva in kritike. Obeta se nam res lep večer.

Petje na pokopališču. Pevsko društvo »Cecilija« poje jutri po molitvah za mrtve na okoliškem pokopališču nagrobnico g. K. Bervarja »Gomilac.

Novo meslo

»Križi«, veriki list za novomeško, prečensko in šmihelsko župnijo je prišel izhajati. Prva številka za mesec november je pred kratkim izšla. Ako človek list temeljito prebere, uvidi lahko takoj, da je bil prav za prav zelo potreben. Saj seznanja naše ljudstvo z vsemi cerkvenimi obredi, zraven pa najde pod rubriko »Razno« mareskaj zanimivega kakor tudi v člankih. — List mesečnik ni drag, posamezna številka stane samo 1 Din, zato si ga lahko kupi vsakdo. Zeleti bi bilo, da bi se list zelo razširil, tako med mestnim prebivalstvom kot med kmetijskim ljudstvom.

Na tisto tiho domovanje... Praznik Vseh svetnikov se bo tudi letos kakor druga leta praznoval slovesno. Dopoldne ob 10 bo v kapiteljski cerkvi slovesna sv. maša. Popoldne po molitveni uri, ki bo ob pol in po zaključku rožnovenske pobožnosti in molitvah za rajne, slovesna procesija na novo pokopališče, — kar se bo letos zgodilo prvokrat, — kjer se bodo opravile pri križu sredi pokopališča molitve za rajne. Vzrok za to je, da se vrše pokopi na novo pokopališče že od spomlad leta 1925, mnogo meščanov pa je preneslo že telesne ostanke svojih rajnih iz starega na novo pokopališče, tako, da je na tem pokopališču že pretežna večina meščanov pokopanih oziroma prenešenih. Zvečer ob pol 6 bo v kapiteljski cerkvi pridiga, nato pa se bodo molili vsi trije deli svetega rožnega venca. Drugi dan (Vernih dus dan) bo v pokopališki kapelici na starem pokopališču ob pol 7 zjutraj sv. maša, ter običajne molitve za mrtve, ki počivajo še na tem pokopališču. Ob 8 v kapiteljski cerkvi slovesno opravilo za rajne.

Pri oo. franciskanih bo na praznik Vseh svetnikov ob 8 zjutraj slovesna sv. maša, zvečer ob 6 pa se molijo vsi trije deli rožnega venca. Drugi dan ob 7 zjutraj bo slovesna zadušnica.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 31. oktobra: 12.45 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.30 Plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 B. Hrovat: Preustvarjanje v kulturnem filmu. — 19.30 Gospa Orthaber: Angličtina. — 19.30 Prof. Namors: Narkotična pozivila. — 20. Volvini govor gosp. Ivana Hribarja. — 21. Večer resnih samospevov, poje gosp. Likovič Joža. — 21.30 Duet: Klavir in harmonij (gg. Marjan Lipovšek, Heri Svetel). — 22.15 Slovenski vokalni kvintet.

Nedelja, 1. novembra: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.30 P. dr. Roman Tominec: Galerija slovečih konvertitov. — 11. Salonski kvintet. — 12.30 Poročila, plošče. — 19.30 Prenos iz Budimpešte: Requiem Verdi. — 21.30 Mar. Pagnol-Paul Nivoix: Slava in njeni mešetarji, igra v 3 dejanjih. (Sinjačobski gledališki oder.) — 22.45 Čas in poročila.

Drugi programi:

Nedelja, 1. novembra.

Belgrad: 12.30 Operni koncert. — 20. Nabožne pesmi. — 20.40 Pester program. — 21.10 Saksofon. — 21.30 Vokalni koncert. — 22.20 Večerni koncert. — Zagreb: 11.30 Plošče. — 20.30 Komorni koncert. — Budimpešta: 12.30 Opoldanski koncert. — 14. Radio-orkester. — 18. Večerni koncert. — 19.30 Prenos iz opere: Verdijev »Requiem«. — Dunaj: 11.30 Kantata Jan. Seb. Bacha. — 12. Opoldanski koncert. — 20.15 Večerni koncert. — 22.20 Plesna glasba. — Milan: 10.50 Religiozna glasba. — 12.30 Pesta glasba. — 20.35 »Isabeau«, opera. — Praga: 20. Večerni koncert. — 22.20 Lahka glasba. — Langenberg: 20. Koncert za praznik Vseh svetih. — 22. Nočna glasba. — Rim: 10.15 Religiozna glasba. — 13. Pester koncert. — 20.30 Mednarodni koncert. — Berlin: 20. Večerni koncert. — 22. Nočna glasba. — Katovice: 12.15 Operni koncert. — 20.15 Solistovski koncert. — 22.10 Violinski koncert. — Stuttgart: 11.30 Kantata J. S. Bacha. — 12.30 Orgelski koncert. — 17. Glasbena igra. — 18.45 Svečanosti za Vse svete. — 20.45 Spominke koncert Franca Liszta. — London: 21. Prenos iz studija. — 22.05 Orkestralni koncert. — 23.30 Večerni koncert. — Moravska Ostrava: 20. Praga. — 22.20 Praga. — Trst: 10. Služba božja. — 12.40 Plošče. — 21. Večer koralne glasbe. — 22.25 Lahka glasba.

Cena: mala steklenica Din 10—, srednja steklenica Din 20—, velika steklenica Din 52—. Dobiva se povsod.

Cerkveni vestnik

Meščanska Marijina kongregacija za može pri sv. Jožefu ima v nedeljo dne 1. novembra t. l. ob 7 sv. mašo in skupno sv. obhajilo.

Cerkev sv. Jožela. Jutri na praznik Vseh svetnikov ob 8. uri slov. sv. maša izvaja se: Missa seraphica zl. p. Hugolin Sattner, graduale »Timete Dominum« in ofert. »Justorum animae« zl. A. Foerster, Tantum ergo zl. P. Griesbacher. — Spomin vernih duš (2. novembra). Ob 8. slovesna črna maša izvaja se: Requiem v D molu zl. I. Gruber, Libera zl. P. Singer.

Cerkev v Križankah. Na praznik Vseh svetnikov ob pol 11. (pridige ni) slov. sv. maša izvaja se: Missa in hon. Sanctorum omnium zl. V. Galler, graduale »Timete Dominum« zl. P. Griesbacher, ofert. »Justorum animae« zl. A. Foerster, Tantum ergo« zl. St. Premrl.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, 31. oktobra: PRITILICE IN PRVO NADSTROPJE. Znižane cene. Izven.

Nedelja, 1. novembra: BREZ TRETJEGA. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 2. novembra: VEST. Znižane cene. Izven.

Na Vseh svetnikov dan zvečer se vprizori v drami Begovičeva najnovejša drama »Brez tretjega«, ki je dosegla pri premijeri tako velik uspeh. Delo je interesantno po svoji konstrukciji, ravno tako pa tudi po svoji globoki vsebini. Igrata gospa Mira Danilova in gosp. Levar. Naštudiral pa je dramo prof. Šest. Za predstavo veljajo znižane dramske cene.

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 31. oktobra: DAMSKI LOVEC. CAR SE DA FOTOGRAFIRATI. Red D.

Nedelja, 1. novembra: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 2. novembra: Zaprtlo. Pri nedeljski vprizoritvi Abrahamove opere poje vlogo hišne meste obbolele gospe Španove gđ. Anta Kovačičeva, bivša članica mariborskega gledališča.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 31. oktobra ob 20 uri: ZEMLJA SMEHLJAJA. Ab. B.

Nedelja, 1. novembra ob 20: CIRKUŠKA PRINCESA. Prvič v sezoni.

Ponedeljek, 2. novembra: Zaprtlo.

Torek, 3. novembra ob 20: KONEC POTI. Ab. C.

Sport

Zborovanje Zveze sportnih zvez.

Prihodnji mesec (21. novembra) zborujejo v Zagrebu delegati vseh sportnih zvez, ki so včlanjeni v Zvezi sportnih zvez. Program zborovanja bo: Poročila predsedništva, razprava o načrtu zakona o telesni vzgoji — izdan bo tudi zakon o igriščih — potem seveda volitve, skratka zelo obširen program. Eno pa pogrésamo! Namreč kako si zamišljajo gospodje, ki so prevzeli vodstvo sportnega gibanja v Jugoslaviji, urediti razmerje šole do sportnih društev. Zlasti glede na prepoved, da dijaki ne smejo biti člani sportnih društev. V tej prepovedi obstoji zlasti pri nas precejšnja nevarnost za obstoj marsikaterega društva. Večino v naših klubih tvori mladina, in sicer dijaštvo. Vprašanje, ki se rešuje že leta, je doseglo ravno letos svoj višek. Dijakom je strogo prepovedano vsako udeleževanje v sportnih klubih.

Tako kakor ima vsaka stran dve plati, je tudi pri sportu. Slaba vzgoja mladine ima za ves narod težke posledice. Zaradi tega je prav, ako so gotove prepovedi za dijake. Tako je bilo vedno in najbrž bo tudi tako ostalo. Vendar, da bi se to izvedlo, mora biti priprava. To vprašanje so menda najbolje rešili Madžari. Tudi oni niso dovolili svojemu dijaštvu sodelovati v sportnih društvih. Sedaj so pa sporazumno rešili takole: posamezne šole so pridržale raznim sportnim društvom in dijaki lahko goje sport po mili volji pri klubih, kamor je zavod dodeljen. Treninge pa nadzoruje posebej zato določen profesor. Saj je v Ljubljani pred vojno tudi tako bilo. Dobro se spominjam sobot, ko je naš profesor g. H. vodil dijaške igre in je bil vedno prisoten, ko smo bili žogo na prostoru sedanjega velešolja.

Tako bi se dalo tudi sedaj napraviti. Dijaki sportniki naj bi se dodelili raznim sportnim klubom, ki imajo urejeno vodstvo in primerne sportne naprave. Ko so treninji, naj bi bili na igrišču vedno prisoten profesor. Kajti sport je danes gibanje, ki ga ni podedenjavati. Treba je najti samo pravo obliko za skupno sodelovanje v korist splošnosti. Ena glavnih nalog kongresa Zveze sportnih zvez je, da to obliko najde!

Nedeljski program.

V nedeljo menda ne bo nobenih posebnih tekem. Saj tudi ta nedelja ni posebno pripravljena za sportne prireditve. Vsakdo pobiti na pokopališče. Vseeno je pa odločilo vodstvo Ilirije, da priredi svojim prijateljem malo presenečenja, obenem pa napravi revijo svojih moči. Toda dopoldne! Ob pol 11 nastopita prvo in rezervno moštvo in odigrata prijateljsko tekmo, ki bo gotovo zadovoljila razvajene prijatelje nogometa. Imeli bodo priliko videti lepo tekmo.

Voditelji poljske opozicije pred sodiščem

Pogled na obtožene politike. — Na desni zgoraj: dr. Liberman, vodja poljskih nacionalistov.

Lansko jesen so se vršile na Poljskem volitve. Opozicionalne stranke so za te volitve ustanovile skupen blok centruma in levice. Pri volitvah niso imeli uspeha, ker je oblast pred volitvami zaprla vse voditelje in ugledne člane. Zaprti so bili v znani trdnjavi Brest-Litovsk. Državno pravdnstvo je proti njim vložilo tožbo radi veleizdaje, češ, da so podpirali in organizirali revolucionarno gibanje, da so širili mržnjo proti državnim oblastem, da so pozivali ljudi, naj ne plačujejo davkov, v časopisju in v govorih napadali državnega glavarja in da so sploh bili na čelu revolucionarne organizacije. Med obtoženci se nahajajo med drugimi bivši predsednik vlade in voditelj kmečke stranke Witoš, bivša ministra Kiernik in Barlicky in voditelja socialistov dr. Lieberman in Pragier. Med obtoženci se nahaja več senatorjev in poslancev.

Srebrni dabočniški jubilej praznuje te dni prelat Kaas. Posvečen je bil pred 25 leti v Rimu. Dr. Kaas je načelnik centruma, nemške katoliške stranke.

Strahote sibirskih ječ

Nikolaj Ivanovič Mališev, mlad Rus, ki je stopil v rdečo armado, je bil aretiran radi protisovjetske propagande in prepeljan v jetniška taborišča v Sibiriji. V angleških listih čitamo o bivanju v teh ječah zanimive podatke.

Politični kaznjenci, ki pridejo v tak tabor, so povsem prepušteni sebi in v začetku nimajo nobenega prostora, kjer bi bili zaprti. Sami si morajo zgraditi enostavno barako, ki ostane večinoma brez strehe. V zimskih časih so smrtni slučaj med kaznjenci na dnevnem redu, ne samo v teh nezakurjenih barakah, marveč tudi pri delu. Od petih zjutraj do osmih zvečer morajo pri vsakem vremenu kaznjenci delati v gozdovih. Kdor ne izvrši odkazanega dela v tem času, je kruto kaznovan. Med jetniki razsajajo nalezljive bolezni, predvsem tifus, ki pokosi letno na deset in deset tisoč teh žrtev boljševiškega raja.

Angleški kralj na volišču. Kralj Juri s člani kraljevske rodbine se je na dan volitev pripeljal v London, da odda svoj glas.

Z bombami in dinamitom...

Boljševiška propaganda postaja v vseh državah vedno bolj ostra, vedno bolj surova in vedno je več nedolžnih žrtev nečloveškega načina politične borbe in nasilnih metod, ki so jih vpeljali komunisti in z njimi v zvezi razni obupanci. V Parizu, Berlinu, v Graecu in drugod je ravno poslednje dni policija na raznih krajih odkrila cela skladišča morilnih naprav, bomb, granat, dinamita in drugega morilnega orožja.

V delavskem okraju velemesta, v temni ulici, ki skriva v svojih hišah tako malo veselja, zato pa temveč bede in siromaštva, stoji ena onih enoličnih, visokih delavskih stanovanjskih stavb. Ze od zunaj nudi s svojo enoličnostjo, sivo umazano pobarvanimi stenami, žalostno sliko. Še težji je pogled v notranjost, kjer stanujejo v malih prostorih številne rodbine, možje, žene in otroci.

Podnevi so nekateri možje na delu, mnogi sedijo obupani doma, ker niso našli dela. Žene gospodinjijo, če tako lahko imenujemo bedno kosilce, ki ga pripravijo, otroci jokajo na ozkem dvorišču. Ponoči objame vse te možje, žene in otroke blagodejno spanje, ta dobrotnik bednih in preganjanov, in kar jim življenje ne nudi, jim morda pogosto nudijo sanje: dober zaslužek, toplo kosilo in večerjo, bogastvo in svobodo, vse sladkosti življenja, o katerih v brezdelju sanjajo tudi podnevu. Naj bo življenje še tako bedno, sanje so vedno lepe in vlivajo nove, lepe nade.

Kako lahko bi se zgodilo, da bi bila ta revna bitja na strašen način vzbujena iz sladkih sanj. Kako lahko bi se zgodilo, da bi ta zgradba in z njo še sosedne se nenadoma zrušile in pod seboj pokopale možje, žene in otroke. In potem bi nastal požar... Kajti v enem od stanovanj v tej hiši stanuje že nekaj mesecev boljševiški agent in atentator in samo v njegovi sobi je policija našla dva centa dinamita in vseh priprav, ki so potrebne, da se dinamit lahko uporabi za strašne rušilne in morilne svrhe, ki jim je bil tudi namenjen.

Dva centa dinamita zadostujeta, da se dvigne v zrak ves okraj velemesta. Tedne in mesece je ta zver v človeški podobi zbiral nevarni razstrelilni prah. V malih vrečkah, vsak dan malo, da ne bi nihče opazil in posumil, je zbiral dinamit in ga kopičil v svoji

sobici za namene, katere si za sedaj lahko samo predstavljamo. V teh tednih in mesecih zločinec morda niti pomislil ni, koliko sto in sto ljudskih bitij je neprestano bilo izpostavljenih neposredni nevarnosti.

V življenjski nevarnosti so živeli ne morda oni, proti katerim pravi, da se je boril in se hotel maščevati, ne, marveč, delavci, njihove žene in otroci. In si on še domišlja, da se bori za njih!

Lahko spoštujemo političnega nasprotnika, četudi odklanjamo njegova načela, dokler je borba poštena. Človeška družba pa je in bo vedno odklanjala načela, po katerih je dovoljeno uničiti človeško življenje. Taka načela nimajo nobene zveze s politiko. Človeška družba je primorana storiti vse v svojo obrambo.

Dinamit, patrone in druge priprave za morilno orožje, ki jih je policija našla v Berlinu pri komunističnem agitatorju.

Izgredi jugoslovanskega vojaškega begunca

V Dunajskem Novem mestu je pred dnevi prišel v gostilno Schwarz neznan, lepo obločen gost. Privoščil si je dobro večerjo in jo dobro zalil s pijačo. Okrog polnoči se je lepo dvignil in ne da bi plačal, zapustil lokal. Gostilničar ga je ravno še prestregel na pragu.

Pred volišči. Na dan volitev je bila v Londonu taka megla, da so morali povsod zažgati velike baklje.

Nehvaležni gost je na gostilničarjevo zahtevo, da naj plača, nenadoma potegnil iz žepa mesto denarja revolver in ga nameril gospodarju na prsi. Gostilničar ga je zagrabil za roko, pričela je borba in kmalu je bil gost na tleh. Ležeč na tleh je pričel streljati in nevarno ranil nekega delavca, ki je prihitel gostilničarju na pomoč. Le s težavo so ukrotili nasilneža. Na policiji so dognali, da je brezposelni mehanik Emerih Zollinger, jugoslovanski vojaški begunec, ki ga je dunajska policija iskala tudi radi drugih prestopkov.

Pred obnovo albanskega procesa

Okrožnemu sodišču v Riedu na Tirolskem, kjer je bil pred poroto nedavno obsojen na sedem let atentator na albanskega kralja Ahmed-bega Zogo in je ubil njegovega adjutanta majorja Topolaja, so zagovorniki vložili pritožbo. Zahtevajo, da se vsled raznih kršitev kazenskega pravnega reda mora sodba razveljaviti. Ker ne obstajajo nobeni politični motivi in ker so dane vse garancije, da se bo lahko v miru razpravljalo, prosijo, da naj najvišje sodišče delegira dunajsko sodišče za ponovno razpravo. Pritožba najbrže ne bo imela uspeha.

Opustitev graške univerze?

Avstrijska vlada se je nedavno bavila s vprašanjem nadaljnjega obstoja graške univerze. V povojnih letih je število slušateljev na graški univerzi zelo padlo in zapustili so jo tudi mnogi ugledni profesorji. Zato so pričeli razmisliti, ali ne bi kazalo to vseučilišče združiti z dunajskim. Proti tej nameri je vsa javnost odločno nastopila in deželna vlada in občina so izjavile svojo pripravljenost žrtvovati vse za neokrnjeno vseučilišče, češ, da je ta univerza ogromnega nacionalnega značaja za vse nemštvo. Ona je najbolj izpostavljen branik nemštva in je za »Drang nach Osten« ter ohranitev nemštva v sosednjih pokrajinah največje važnosti. Ti argumenti, se zdi, da so zmagali.

Nadebuden sinko.

>Ubogi revček!... Si lačen?
>Oh, ne; ampak ata so žejni!

Tako volijo v Angliji, deželi parlamentarizma in demokracije. V posebnih ločenih celicah napiše volivec ime kandidata in listek v zaprti kuverti vrže v skrinjico.

Svetovna produkcija 1930

Odslek za gospodarske studije pri tajnistvu Društva narodov v Ženevi objavlja vsako leto podatke o svetovni trgovini in produkciji. Za svetovno gospodarsko konferenco, ki se je vršila spomladi 1927 v Ženevi je bil sestavljen prvi memorandum o produkciji in trgovini, ki je vseboval tudi predvorne podatke. Kasneje je vsako leto izšla nova publikacija in najnovejša publikacija vpoštevava dobo od 1925 do 1929/30. Vsi podatki za leto 1930 sicer še niso zbrani pač pa je kompletna statistika za leto 1929. Iz te statistike je razvidno, da je od leta 1925 do 1929 naraslo število prebivalstva na svetu za 4.1%, letočeno pa se je svetovna produkcija hranil in sirovin zvišala približno za 11%, svetovna trgovina pa za 19%. Število prebivalstva je znašalo na celotni svetovni koncem leta 1929 skoro 2 milijardi, ali točno: 1990.6 milijonov. Leta 1925 pa je bilo po cenitvi Društva narodov na svetu 1911.4 mil. ljudi. Računajo, da znaša letni prirastek prebivalstva na svetu približno 1%. Največji prirastek je v Južni Ameriki najmanjši pa v Evropi (brez Rusije).

Svetovna produkcija sirovin je bila v letu 1929 največja. Leta 1928 pa je dosegla največjo stopnjo svetovna produkcija hranil. V letu 1930 pa je svetovna produkcija hranil ostala skoro neizpremenjena, dočim je produkcija sirovin bila za 8% manjša. Skupno je znašal padec v svetovni produkciji 3%. Največji napredek pa je izkazala industrijska produkcija. Kriza v letu 1930 pa je svetovno produkcijo tudi v tej panogi zelo zmanjšala. Svetovno trgovino so zelo pospeševala gibanja kapitala in je naraslo vseskozi do leta 1929, zlasti v industrijskih izdelkih. V letu 1930 pa je količina svetovne trgovine prišla na nivo iz leta 1927, dočim je svetovna produkcija hranil in sirovin bila na nivoju leta 1928. V dobi od 1925 do 1929 je najbolj napredovala Evropa. V letih 1930 pa se je produkcija bolj zmanjšala v Evropi in Severni Ameriki kot drugod. Produkcija hranil

se je v Evropi brez Rusije zmanjšala za 5%, produkcija sirovin pa za 12%. Padec mednarodne trgovine leta 1930 v Evropi je bil manjši kot v ostalih delih sveta. V Severni Ameriki sta produkcija in trgovina dosegli svoj maksimum l. 1928. Od arede leta 1929 pa je začela ameriška industrijska produkcija padati. Skupaj je bila produkcija hranil v letu 1930 manjša za 2%, produkcija sirovin pa za 12%. Podobno je bilo tudi v Srednji in Južni Ameriki. Največji pa je bil prirastek v produkciji in trgovini v Afriki. Stalen je tudi prirastek v Aziji.

V letu leta 1930 so cene sirovin v celoti kot v vseh obdobjih gospodarske krize padle bolj kot cene industrijskih izdelkov.

Po cenah leta 1925 je bila cenjena svetovna produkcija leta 1928 na 67.333 milijonov dolarjev, leta 1929 pa je narasla na 68.950 milijonov dolarjev. Po cenah leta 1929 pa je znašala vrednost svetovne produkcije leta 1928 58.713 milijonov dolarjev, leta 1929 pa 59.887 milijonov dolarjev.

Indeksi svetovne produkcije je znašal (1925 = 100) je bil leta 1930 sledeč (v oklepajih 1929): pšenica 114 (101), riž 99 (95), ječmen 118 (120), oves 108 (107), koruza 83 (95), riž 108 (102), krompir 116 (108), pesni sladkor 136 (109), trsni sladkor 98 (106), kava 104 (132), kakao 109 (107), čaj 113 (119), hmelj 103 (140), bombažno seme 94 (93), laneno seme 97 (77) kolca 90 (76), olivno olje 70 (185), bombaž 100 (93), lan 103 (98), juta 126 (116), naravna svila 122 (127), umetna svila 226 (232).

Nadalje navajamo še podatke za 1929 (v oklepajih podatke za 1928) drugih predmetov svetovne produkcije: Goveje meso 101 (101), svinjsko 112 (119), ovčje 115 (113), tobak 113 (106), konoplino seme 104 (103), sezam 126 (122), soja 158 (140), kopra 134 (130), palmovo olje 106 (101), araščidi 115 (130), konoplja 90 (94), manilska konoplja 118 (99), volna 112 (113).

upravni odbor zagrebske borze sklenil predložiti borzemu svetu dopolnilne uzanc o trgovini v vrednotami, kar se nanaša ravno na trgovino z menicami.

Narodna banka je razpisala natečaj za 10 uradniških pripravnikov, katere namerava sprejeti v službo. Med pogoji zahteva vseučiliško izobrazbo ali pa dovršeno trgovsko akademijo. Prošnje je poslati do 25. novembra t. l.

Trgovci, ki žele prevzeti zastopstvo inozemskih trgovin, ki žele prevzeti zastopstvo katere inozemske trgovine za našo državo, naj nemudoma javijo Zvezi trgovskih gremijev za Slovenijo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica (Trgovski dom), svoj naslov in kakšne predmete bi prevzeli v zastopstvo od inozemskih trgovin. Zveza potrebuje ta seznam nujno na osnovi sklepa dunajske konference izvoznih institutov.

Dr. Černetov poslovni koledar je izšel. Letos je to že četrty letnik, v isti opremi kot lani, tako da bo poraben za vse leto. Posebno važnost je pripisovati adresarju, katerega avtor nazivlja Poslovni adresar Jugoslavije, ki velja za vse državo. Izredno dobro je adresar vpeljan v inozemskih krogih, kamor gre hrvatska izdaja. Končno navaja adresar poleg običajnega adresarskega materiala tudi podatke o gospodarstvu Jugoslavije in veliko število inozemskih odvetnikov, kar bo vse dobro služilo poslovnemu svetu. Knjiga vsebuje tudi naša predstavništva v inozemstvu ter stane 30. Din. Koledar toplo priporočamo posloj. svetu.

Tudi v Avstriji se pritožujemo čez krošnjarenje! V »Grazers Volksblatt« piše Karl Müller, kako se vedno bolj razširja v vseh okrajih nezdravo krošnjarenje. Neredke so sodnijske razpave proti osebam, katere so krošnjariji zapeljali k napravljanju dolgov. Posebno se pritožuje pisec proti trgovini z orientskimi preprogami, katere prodajajo po celi deželi v avtomobilih prihajajoči potniki in krošnjariji. Večinoma je to blago dražje kot v odgovarjajočih trgovinah včasih celo za 50%.

Pohišstvo
priprosto in najmodernejše. Vam audi tvrdka po izredno nizki ceni
KREGAR IN SINOVA
St. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvoru

NAZNANJAM,
cenjenemu občinstvu, da bom otvoril v soboto, dne 31. oktobra v Rožni dolini, Cesta XV. št. 26
PODRUŽNIČO MESARIJE.

Imel bom v zalogi prvovrstno goveje, teleče in svinjsko meso po najnižjih cenah. Priporočam se za obilni poset.

FRANC DOLNICA, mesar, Šolski drevored.

Borza

Ljubljana, 30. oktobra.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji Curiha, Prage in Amsterdamu neizpremenjeni. Učvrstili so se tečaji Pariza, Bruslja in New Yorka, dočim sta bili slabšeje devizi London in Trst. Promet je bil manjši kot včeraj in je vse zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2278.78—2280.62, Bruselj 786.49—788.85, Curih 1098.45—1101.75, London 214.89—222.39, New York 5624.01—5641.01, Pariz 222—222.66, Trst 288.52—294.52, Praga 165.86 do 166.86.

Zagreb. Amsterdam 2278.78—2280.62, Bruselj 786.49—788.85, London 214.89—215.71, Milan 288.52 do 289.42, New York kabel 5685.01—5652.01, ček 5624.01—5631.01, Pariz 222—222.66, Praga 165.86 do 166.86, Curih 1098.45—1101.75.

Skupni promet brez kompenzacij 9.5 milj. Din. Belgrad. Amsterdam 2283.78—2280.62, Berlin 1841.50—1868.50, Bruselj 786.89—787.85, Dunaj 723 do 747, Curih 1098.48—1101.78, London 214.59 do 222.39, New York 5624.01—5641.01, Pariz 222 do 222.66, Praga 163.86—166.36, Milan 288.52—294.52.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.20, London 19.85, New York 513.25, Bruselj 71.60, Milan 26.425, Madrid 45.70, Amsterdam 207.20, Berlin 121.25, Stockholm 113.50, Oslo 110.75, Kopenhagen 111.50, Sofija 3.72, Praga 15.18, Varšava 57.40, Budimpešta 90.025, Atene 6.40, Carigrad 2.45, Bukarešta 3.07, Helsingfors 10.30.

Dunaj. Dinar notira: deviza 12.70, valuta 12.60.

Vrednostni papirji

Na zagrebski borzi je bila tendenca za domače državne papirje slabšeja, dočim so se dolarski papirji učvrstili. Promet je bil samo v promptni škodi in begl. obveznicah. Skupno je bilo zaključeno: vojna škoda 600 kom. in begl. obv. 200.000.

Belgrajska borza je bila tudi v znaku slabšeje tendence. Prometa je bilo v promptni škodi 1800 kom., za november 100 kom., 7% Bler. 1000 dol., 7% obv. Drž. hip. banke 2000 dol in begl. obvez. 80.000.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 71 bl., 7% Bler. pos. 68 bl., Celjska pos. 150 d., Kred. zavod 195 den., Stavbna 40 d., Ruše 125 d.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 64—65.50, agrarji 38 bl., vojna škoda ar. 276—278 (290, 280, 278), kasa 276—278, 12. 295 bl., 8% Bler. pos. ar. in kasa 66—70, 7% Bler. pos. ar. 60—63 (61), kasa 60—63, 7% pos. Drž. hip. banke 64 den., 6% begl. obv. 42.25—43 (42.25, 43).

Belgrad. Narodna banka 4900 bl., 7% inv. pos. 67 bl., vojna škoda 273—275 (273, 275, 276), 11. z. 276. 6% begl. obv. z. 43.75, 44, 7% Bler. pos. z. 61.50, 7% pos. DHB z. 66.

Dunaj. Don. sav. jadr. 94. Wiener Bankverein 13, Escompteges. 119, Mundus 64, Alpine 11, Trboveljska 25.75.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: dbč. 79 kg 2% 235 z., potiska 80 kg 1% 250 z. Vse ostalo je neizpremenjeno. Tendence: neizpremenjena. Promet 24. vag. Sombor. Otrubi: bč., pšenični 85—90. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet 112 vagonov.

Budimpešta. Tendence: ustaljena. - Promet: srednji. Pšenica: dec. 9.95, zaklj. 10.00—10.08; marec 10.90—11.38, zaklj. 11.18—11.20. Rž: marec 12.56—12.73, zaklj. 12.60—12.63. Koruza: maj 13.20—13.35, zaklj. 13.26—13.30.

Živina

Mariborski živinski sejem 29. oktobra 1931. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 391 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari 40—70 Din, 7—9 tednov stari 80—100 Din, 3—4 mesece stari 150 do 250 dinarjev, 5 do 7 mesecev stari 300—400 dinarjev, 8—10 mesecev 450—500 Din, 1 leto stari 550—650 Din. — 1 kg žive teže stane 6—7 Din, 1 kg mrtve teže pa 9—11 Din. — Prodanih je bilo 151 svinj.

Moste pri Ljubljani

Salezijanski mladinski dom. Dramatični odsek Fantovskega krožka vpripori jutri, 1. novembra, ob 8 zvečer Šmid-Spanovo tragedijo v petih dejanjih: »Valovi strasti in ljubezni«.

Naše dijaštvo

JKAD »Zarjec« so darovali ob priliki 30 letnice obstoja društva sledeči gg.: Dr. A. Ušeničnik, profesor, Din 100; dr. Marincič 20 Din; dr. Rakovec 10 Din, za kar se jim najtopleje zahvaljujemo! — Odbor »Zarjec«.

FOTOAMATERJI!

Vse fotopotrebščine dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

že nad trideset let

po spodaj navedenih navodilih

Levja-Mentol-Droždjenko

In blagoslovila njen neprecenljiv čudežni učinek

Pri revmatizmu, trganju, 188 asu: boleča mesta vdrgniti.

Pri sobobola: dlesne vdrgniti in ustno duplino izpirati, grgrati.

Pri glavobolu, nervoznosti, pomanjkanju spanja: čelo in oči telo vdrgniti, ter vzeti zvečer pred počitkom mlečno kopel; s dodatkom Levja-Mentol-Droždjenke.

Pri utrujenosti: masirati celotno telo.

Pri ledolnih boleznih: 10 kapljic na čelo sladkorja.

Pri ispadanju las in prhljavi: masirati glavo.

Kot sobna voda itd.

Pri potenju pod pazduho, nog rok a i celotnega telesa naj se početi deli zjutraj in zvečer izmivajo.

Levja-Mentol-Droždjenka

je prava samo v tu odtisnjeni in plombirani ORIGINALNI STEKLENIČI

Zahtevajte izrecno

Levja-Mentol-Droždjenko

ter odločno zavrnite vsako nadomestilo.

Levja-Mentol-Droždjenka

se dobi v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po 10—, 20— in 52— Din. Pazite se pred ponaredbami.

Centralni biro:

LAVIJA MENTOL-DROŽDZENKA

Zagreb, Marulićev trg 5. — Telefon: 73-32

Slekljeni okraši za božična drevesa

Zahtevajte moj najnovejši in barvah ilustrirani

glavni katalog

katerega pošiljam brezplačno in, ki vsebuje moje nenadkriljive prekrasne novosti: igračke, punčke tediberi, angeljčke, božične zvezde, vilinske luske, ptice zvonce, lampione, čipke, sijajni kovinski okraši, girlande in vse ostale potrebščine, iz prve roke, cene brez konkurenčne, brez rizika. Zamenja dovoljena. Event. se vrne denar. Pri večjih nalogah in za preproda/alec največji popust.

ADOLF EICHNER EUGEN SORH, LAUSCHA 45 (Nemčija).

Javna dražba

Uprava Javnih skladišč v Ljubljani javlja, da se vrši 7. novembra t. l. ob 10 v njenih skladiščih na Dunajski cesti 33, javna dražba ca. 70 kub. metrov friz ter ca. 11 kub. metrov hrastovih plohov.

Jugoslovanske dukate

male in velike, s likom Nj. V. Nj. V. kralja in kraljice izdeluje in prodaja pooblaščenca

kovnica

Beograd, Vojvode Mišića 43 (Topčiderski drum).

Dukati imajo vrednost zlata karatov 23,66 t. j. 986/1000 in so opremljeni z državnim žigom. Dukati se dobe v vseh bankah in menjalnicah. Kovnica kupuje avstrijske dukate žigosane in nežigosane ter jih plača po Din 37-50 gram.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Ena je prišla iz dvorca. Pesem, ki so jo začele družice, ji je pregnala veselo razigranost, s katero se je mislila pridružiti jim, zamišljena se jim je približala, se oslonila na hrast in jih poslušala. Družice so opazile njeno zamišljenost in so utihnile, zakaj bale so se, da ji ni pesem všeč.

»Ali naj zapojemo katero drugo, kraljičina?« so jo vprašale in bile pripravljene, da ji ustrežejo.

»Ne, kar nadaljujte!« jim je velela, dasi bi že rada pozabila na misli, ki so ji vstale ob grški amfori.

Družice so prešle spet v pesem, ki se je srebno glasila izpod hrastov in je privabila celo kralja v klonico, kjer je obstal in jo poslušal.

Kralj Menelaj pa ljubil je ženo, mlado ženo, prelepo Heleno, ki mu odnesla je srčni pokoj.

Z jutrom je besen stopil med goste: »Kaj vam povem, se čudili boste — Zeno mi ugrabil je Priamov sin!«

Voji junaki so se zakleli:

»Menelaj, ženo ti bomo oteči, Trojo pa zrušimo v pomniliv spomin!«

Kralju je bila pesem všeč in da bi jo bolje slišal, se je tudi on približal pevkam in se ustavil ob hčeri, ki ga je z levico objela okrog vratu in mu naslonila glavo na ramo, da je čutil, kako ji bije srce ob pesmi,

kakor bi jo živela in se bala za usodo lepe Helene. Gladil jo je po lepih laseh, bil zadovoljen in se smehljaj ob hčerini zamišljenosti, zakaj vedel je, da mora biti s svojo mislijo pri Epulu, ko posluša zgodbo o Parisu in Heleni...

In so se zbrali, čez morje peljali in so pred zidano Trojo obstali in bojevali so let se deset.

Padli junaki so, padla je Troja.

»Kje je kraljica, Helena moja?« iskal je Menelaj ugrabljeni cvet.

Kratko opravi naša pesem z boji, je šepnila Ena očetu. Rada bi slišala vse, kar baji grška pesem, zlasti bi rada poslušala, kako se poslavlja Hektor...

»Pa le vse pove!« ji je odvrnil oče in sta poslušala.

Prišla je h kralju žena Trojanka in se ustavila pred njim neznanika in govorila s solzami v očeh:

»Kje je Helena tvoja kraljica?«

Leta so vzela cvetna ji lica in so pregnala z usten ji smeh.

Tako je rekla in na kolena zgrudila se je pred kraljem Helena in še zavzdihnila: »Zdaj me spoznaj!«

Meč je zavzdignil ostri visoko, meč je potisnil v srce globoko, ženi nezvesti kralj Menelaj...

Oččno je izzvenela pesem, kakor bi drhtela v njej žalost za lepo Heleno, ki se je kralj ni usmilil in ji je plačal nezvestobo s smrtjo, da maščuje svojo bolelost in hekatombe junakov, kateri so morali pasti

Ljudska knjižnica: In zahvaljujemo se Ljubljani: 30. zvezek: Savinšek: IZPOD GOLUB, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAV, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Doyle: IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 28 Din, vez. 40 Din. — 32. zvezek: Conan Doyle: RETURNIČI, ZAGORSKI ŽIVOTI, 28 Din, vez. 40 Din. — 33. zvezek: Remond: BRIDGES, NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. — 34. zvezek: Brackel: CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iskejo

Služkinja
z dobrimi spričevali, vajena kuhi in drugih hišnih del, išče službo. Nastop čez en mesec ali po dogovoru. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.795.

Trgov. sotrudnica
izurjena v mešani trgovini in vajena vseh hišnih del, išče službo za takoj v mestu ali na deželi. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Marljiva« št. 12.786.

Strojna vezilja
stikarica, išče zaposlenje, pomagala bi tudi pri gospodinjstvu. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.854.

Službodobe

Krojaškega vajenca
sprejme takoj Remškar Matija, Log 20, p. Brezovica.

Hišna
z večletnimi spričevali, katera zna šivati, se takoj ali pozneje sprejme v dobro stalno službo. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.840.

Stanovanja

Soba
se odda takoj solidnemu gospodu. Jegličeva c. 9.

Stanovanje
2 veliki sobi, 2 manjši, in kuhinja ter pritlikline, se odda v sredini mesta. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.760.

Stanovanje
komfortno, obstoječe iz 1 sob, kuhinje kopalnice in pritliklin, v centru mesta, zračno in solčno, se odda s 1. novembrom. Cenji ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Krasna lega« št. 12.819.

Stanovanje
soba in kuhinja se odda. Dravlje, Rokova pot 135.

Opremljeno sobo
oddam solidnemu gospodu blizu glavnega kolodvora. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.825.

Zasluzek

Provizijske potnike
kateri obiskujejo špicerijske, delikatesne trgovine na Notranjskem, Dolenjskem in Stajerskem, se sprejme proti visoki proviziji za prodajo sira in čajnega masla. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dobra provizija« št. 12.805.

Pouk

Čamernikova šolerska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Južno-avto) Prva oblast koncesionirana Prospekt št. 16 zastoji Pišite ponji!

Gojko Pipenbacher
koncesion šolerska šola Ljubljana. Gospodstvska cesta št. 12. — Zahtevajte informacije.

Zemlje

Vdova
srednje starosti, išče moža enake starosti s stalno službo, v svrhu možitve. Cenjene ponudbe pod »Resno« na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Denar

Kdo mi preskrbi
20.000 dinarjev, dobi 500 Din nagrade. Denar popolnoma siguren. — 15% obresti na 6 mesecev. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Popolnoma siguren«.

Objave

Zadruga avtotaxi
naznanja cenj. občinstvu, da za praznike Vseh svetih vozi iz stajališč ali pa tudi obratno, ako so vsaj štiri osebe po 10 Din za osebo.

Vnajem

Lep lokal
v Gledališki ulici, odda takoj Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Posredstva

Hišo
enonadstropno, z lepim sadnim vrtom in gospodarskim poslopijem prodaja Franjo Gerkman, Laško.

Lepe stavbne parcele
pod Rožnikom po ugodni ceni naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.565.

Posedstvo
10 orolov; njive, gozd, travniki, novozidana hiša in gospodarsko poslopije, pri Sv. Marjeti ob Pesnici, naprodaj. Naslov da uprava »Slovenca« v Mariboru.

Proda se hiša
pletarna in zemljišče v Domžalah. Poizve se pri Karl Prelog, Ljubljana, Gosposka 3.

Hišo
enodružinsko, z lepim vrtom prodaja — Franjo Gerkman, Laško.

Lepe gozdne parcele
na Rožniku poceni naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod 12.565.

Mlin naprodaj
v mestu pri postaji v najboljšem prometnem kraju. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prometni mlin« št. 12.724.

Enonadstropna hiša
z gospodar. poslopijem, ob državni cesti Ljubljana—Vrnsko, vodovod, mimo vodi elekt. daljnovod, 3000 m² vrta. Zelo pripravnost za večjega obrtnika ali trgovca, se po ugodni ceni prodaja. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.561.

Za restavracijo
gostilno, hotel in kavarno, kakor tudi za kino, prodam veliko 15 let davka prosto enonadstropno zgradbo, ki leži na najpomembnejši točki Zagreba tik tramvajске postaje. Ta ogromna zelo solidno zgrajena, enonadstropna zgradba ima danes štiri velike industrijske dvorane z vsemi potrebnimi upravnimi prostori in katere objekt se da z malimi adaptacijskimi stroški preurediti v moderno restavracijsko-kavarniško in hotelsko podjetje, kakršno v tej mestni okolici v splošnem ne obstoji, in bi bilo zato absolutno prvovrstno rentabilno. Sedanje dvorane in stranski prostori zavzemajo 12.000 m² prostora, a je poleg tega še 400 m² prostega dvorišča in vrta. Pred hišo je ogromna pasaja in promet, a za hišo velik prazen prostor za poletno teraso. — Vse informacije daje Poslovnica M. S. Pavlečkovič Ilica 144, pritličje.

Prodamo

Kurivo
premog. drva, solidne cene — Brečeli Maribor, Koroška 49.

Velika izbira
krizantem na školijskem vrtu pri cerkvi sv. Petra v Ljubljani. Sv. Petra c. št. 91.

Iz suhe sljive
zaboj 10 kg Din 83 in 1a orehova jedra kg Din 20 razpošilja franco vsakega naročitelja G. Drechsler, Tuzla.

Smučarji pozor!
Smučke: turne, tekmovalne itd., kakor tudi raznovrstne sanke imam v zalogi v veliki izbiri. Petkovšek Franc, izdelovatelj smučk, Drenov grič, Vrhnika.

Hruške in jabolka
najokusnejše, kisle, štajerske ameriške zaboje 25 kg. Primisima 6.—, prima 4.50, sekunda 3.— Din — kg franco vsaka postaja povzete razpošilja: Postržin, Krško.

Dynamo
v brezhibnem stanju, pripraven za razsvetljavo manjše tovarne, večjega mlina, žage, ali manjše vasi se pod ugodnimi pogoji prodaja. Dopise na upravo »Slovenca« pod »Razsvetljava«.

Pletilni stroj
skoraj nov št. 8, 60 dolg »Ideal«, komplet, z 2 nitovodjema, prodam za ceno Din 2.800, pletilni stroj št. 8, 22 dolg za ceno Din 1000. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.784.

Peči
na žagovino, najboljšega sistema, zelo trpežne in najcenejše dobite pri R. Jakelj, Slovenjgradec. — Razpošilja se na 8 dnevno poskušajo. V slučaju, da ne ugaja, plača tovarnikovo trdka.

Obleke
ženske in moške, čevlje in galoše, se prodajo. — Ogleda se od 2—3 in od 5—6. Naslov pove upr. »Slovenca« pod št. 12.853.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6. II. nadst.

Kupimo

vsako množino prvovrstnih zimskih žlahtnih jabolok

samo vagonске množine proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe prosimo brezpogojno z navedbo skrajne cene franko vagon nakladna postaja na Stajersko sadijarsko zadrugo v Mariboru, Miklošičeva 2.

Kupimo jabolka

vsako množino lepih in zdravih pogačarijev, samo vagonске množine proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe prosimo brezpogojno z navedbo skrajne cene franko vagon nakladna postaja na Stajersko sadijarsko zadrugo, Maribor, Miklošičeva 2.

Obrt

V vinski kleti
Sv. Petra c. 43 se toči čez ulico sladki mošt bel in rdeč po 7 Din, črno vino po 9, portugalka 10, cviček 10, silvanec 12 in burgundec beli 14 Din. Ob sobotah domače krvavice. — Se priporoča T. Mencinger.

Galoše
in snežne čevlje popravlja najbolje gumi-klinika A. Goršič in sin, Ljubljana, Dunajska cesta 9.

Milna!!!
Rt. prosa, ajda in tešmen kupite anicene pri A. VOLK, LJUBLJANA, Hribovska cesta 14, Veletrgovina tita in moka.

Pozor!

Kdor hoče pristno vince piti, ta mora v Zeleno jama h Krušču priti, ker pristno vince pivcem žjo gasi ter žalostno srce razveseli. — Ima vedno na razpolago mrzla in topla jedila ter izredno dobre domače krvavice. Se priporoča Anton in Marica Duša.

NOVOPOROČENCI, POZOR!

Oglejte si izložbo slik — Fotomeyer, Maribor, Gosposka ulica 39. Lepe slike, moderno izdelane in cene.

Nogavice

rokavice, volna in bombaž najceneje in v veliki izbiri pri KARL PRELOG LJUBLJANA, Židovska ulica in Stari trg

Sveže in suhe gobe

kupujem stalno vsako množino Zahtevajte pojasnila.

Namizna jabolka

prvovrstna, razpošiljam po najnižji ceni. — Peter Setina. Radeče — Zidani most.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Zaščitni znak

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK Ichnar — SISAK Varujte se potvorb

NOVO!

Oglejte si našo veliko zalogo

»JARA« čevlji »JARA« čevlji »JARA« čevlji »JARA« čevlji

»JARA«

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 20

Otvoritev v soboto, 31. oktobra 1931

Najboljše blago
Nizke cene
Solidna postrežba

GREŠITE MNOGO, ako ne čitate redno SLOVENC

CVETLIČARNA
Korsika
ima poleg svojega cvetličnega paviljona na MIKLOŠICEVI CESTI zraven HOTELA UNION, tel. št. 2341, tudi lokal v PALACI DUNAV, vhod iz BEETHOVNOVE ULICE tel. št. 2489.

Vsem znancem in prijateljem sporočamo, da je Bog poklical našo predobro mater v boljše življenje. Prosimo, molite za njo. — Pogreb se bo vršil v soboto ob 8 jutraj. Šmarjeta pri Novem mestu, dne 29. oktobra.

Ivan Perko, župnik, Viktor Perko, kaplan in sorodniki.

Potrni neizmerne žalosti javljamo vsem znancem in prijateljem, da je naš nadvse ljubljani soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Josip Tomažič
krojaški mojster

dne 30. oktobra t. l., v starosti 43 let, nenadoma umrl.

Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 1. novembra 1931 ob 3 pop. iz hiše žalosti, Na okopih št. 5, na mestno pokopališče. Maša zadušnica se bo darovala v torek, dne 3. novembra ob pol 7 jutraj v župni cerkvi sv. Danijela Celje, dne 30. oktobra 1931.

Globoko žalujoči ostali.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani soprog, predobri oče, nepozabni sin in ljubi brat, gospod

Miroslav Kvas
advokat v Višnji gori, rez. poročnik in imejitelj reda jugoslov. krone V. kl.

v petek, dne 30. oktobra 1931, po kratki mučni bolezni, v 33. letu starosti, previden s tolažili za umirajoče, mirno umrl.

Pogreb preblagega pokojnika bo v nedeljo, dne 1. nov. t. l. ob 11 dopoldne izpred mrtvaške veže na Stari poti št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 30. oktobra 1931.

Žalujoči ostali.

Za vse izraze iskrenega sožalja, ob izgubi naše nepozabne soproge, matere, sestre in tete, gospe

Neže Zabukovec
soproge posestnika in upok. preddelavca drž. žel.

se vsem najlepše zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni gg. pevcem za prekrasno petje, darovalcem cvetja in vsem, ki so pokojnico spremlili na njeni zadnji poti.

Ljubljana, dne 30. oktobra 1931.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Za vse izraze iskrenega sožalja ob smrti gospoda

Antona Eržena
šolskega upravitelja v pokoju

kakor tudi za vse poklonjene vence in šopke izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo.

Nadalje se zahvaljujemo učitelstvu v Sevnici, Podgorju in Zabukovju, šolski deci iz Podgorja in Zabukovja, cenjeni duhovščini in vsem občanom, ki so izkazali pokojniku poslednjo čast.

V Sevnici, dne 30. oktobra 1931.

ŽALUJOČI OSTALI.